

บทที่ 5

การเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่มีผลต่อผู้รับสาร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงผลที่เกิดต่อผู้รับสารเนื่องจากการเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร โดยทำความเข้าใจผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ซึ่งได้ผลจากการศึกษาดังนี้

1. การเป็นตัวแทนที่อิสระของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร
2. การถูกโน้มน้าวใจให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคสินค้า
3. ความผูกพันกับสื่อ
4. การสื่อสารเพื่อความพอใจ

1. การเป็นตัวแทนที่อิสระ ของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร

จากแนวคิดของ James G. Webster (1998) ที่กล่าวถึงผู้รับสารว่า มีลักษณะต่างไปจากการมองผู้รับสารในอดีต นั่นคือ การมองผู้รับสารว่าเป็น ตัวแทนที่อิสระ มีอำนาจในการเลือกบริโภคสามารถใช้ทักษะ ความสามารถของตนในการตีความตัวบทที่พบและสร้างความหมายของตนขึ้นมา อีกทั้งยังสามารถใช้สื่อได้ตามที่ตนต้องการ การมองผู้รับสารว่ามีลักษณะใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้รับสารเป็นสำคัญ จึงจำเป็นต้องศึกษาว่าแฟนมีปฏิสัมพันธ์ต่อตัวบทที่ตนติดตามมากน้อยเพียงใด

ในการวิเคราะห์ผู้รับสารซึ่งเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร จึงสามารถสรุปลักษณะของผู้รับสาร จากปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อมวลชนนำเสนอ ดังนี้

- 1.1 แฟนที่มีลักษณะเป็น Agent
- 1.2 แฟนที่มีลักษณะเป็นผู้รับสารที่ Active
- 1.3 แฟนที่มีลักษณะเป็นผู้รับสารที่ Passive

1.1 แฟนที่มีลักษณะเป็นตัวแทนที่อิสระ

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวแทน ที่มีความอิสระนั้น เป็นผู้รับสารที่สามารถสร้างความหมายและตีความจากเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ตนได้รับด้วยตนเอง ไม่ใช่ผู้รับสารที่เป็นผู้ถูกสื่อกระทำตามแนวคิดในอดีต ดังนั้น แฟนของเนื้อหาจึงเลือกได้ว่าจะบริโภคเนื้อหาจากสื่อใดเมื่อบริโภคแล้วจะตีความหรือสร้างความหมายอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับความพอใจและการตัดสินใจของแฟนเอง

Jenson ได้กล่าวถึงแฟนว่า การเป็นแฟนของสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้สึกรับสารเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารจึงเป็นความพอใจของผู้รับสารที่มีต่อเนื้อหานั้น แฟนแต่ละคนจึงได้แสดงความพอใจของตนให้เห็นอย่างเด่นชัด จากปฏิสัมพันธ์ที่แฟนมีต่อเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ได้เลือกบริโภคแล้ว

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร นั้น เป็นผู้รับสารที่มีความคิดสร้างสรรค์และกระตือรือร้นกลุ่มหนึ่ง ในบางครั้งก็เป็นผู้ผลิตวัฒนธรรมในแบบของคนขึ้นมา โดยเฉพาะแฟนที่อยู่อย่างกระจัดกระจายนั้น เป็นผู้ที่ใช้เนื้อหาที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มอย่างกระตือรือร้น แม้จะเป็นเพียงกลุ่มเล็ก เช่น แฟนของสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนได้ดัดแปลงสูตรอาหารที่ได้รู้มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับสมาชิกในครอบครัวของตน

คุณจันจิรา เดชพันธ์ กล่าวว่า “เวลาอ่านหนังสือแม่บ้านที่รัก หรือชมรายการโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสาธิตทำอาหาร แล้วรู้สึกเมนูอาหารที่นำมาแนะนำนั้นยากเกินไป หรือมีขั้นตอนยุ่งยาก หรือไม่เหมาะกับการรับประทานของครอบครัวตนเอง ก็จะนำเมนูอาหารที่ได้รู้จักนั้นมาดัดแปลงให้เข้ากับของที่คนในครอบครัวชอบรับประทาน โดยเฉพาะลูกๆ ซึ่งทำให้เขารับประทานอาหารได้มากขึ้น และรู้สึกตื่นเต้นเวลามีอาหารใหม่ๆ บนโต๊ะ” (คุณจันจิรา เดชพันธ์. สัมภาษณ์. 12 ตุลาคม 2541)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร เป็นผู้รับสารที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถดัดแปลงประยุกต์สิ่งที่ได้รับจากสื่อมาใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เนื่องจากในแต่ละครอบครัว มีวัฒนธรรมการบริโภค

การปรุงอาหารที่เหมาะสมกับครอบครัวของคุณอยู่แล้ว เมื่อได้รับเมนูอาหารใหม่ๆ หรือสูตรอาหารที่แปลกใหม่ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมครอบครัวและการกินอยู่ของคุณ

นอกจากนี้ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนมีความกระตือรือร้น มีความพยายามที่จะคิดค้นสูตรอาหารใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อใช้ในการทำอาหารเพื่อรับประทานกันเองในครอบครัว บางครั้งก็นำไปแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น และยังได้ส่งสูตรอาหารนั้นเข้าร่วมกิจกรรมในรายการหรือสื่อที่ตนติดตาม เช่น การจัดกิจกรรมการแข่งขันการประกอบอาหารไทยที่นิตยสารแม่บ้านที่รักได้ร่วมจัดขึ้น ภาพประกอบหมายเลข 2

การแข่งขัน การประกอบอาหารไทย

บริษัท ลีอกซเลย์ เทรดดิง จำกัด ผู้จัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์น้ำปลาและกะปิตราตร้าซึ่งร่วมกับบริษัท โรงน้ำปลาดังไถ่เชียง จำกัด ขอเชิญร่วมชมการแข่งขัน และการสาธิตการประกอบอาหารไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมอาหารไทยในปี ออเมซิ่ง ไทยแลนด์ อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ตำรับอาหารไทยและสนับสนุนให้แม่บ้านหันมาเห็นคุณค่าในการประกอบอาหาร

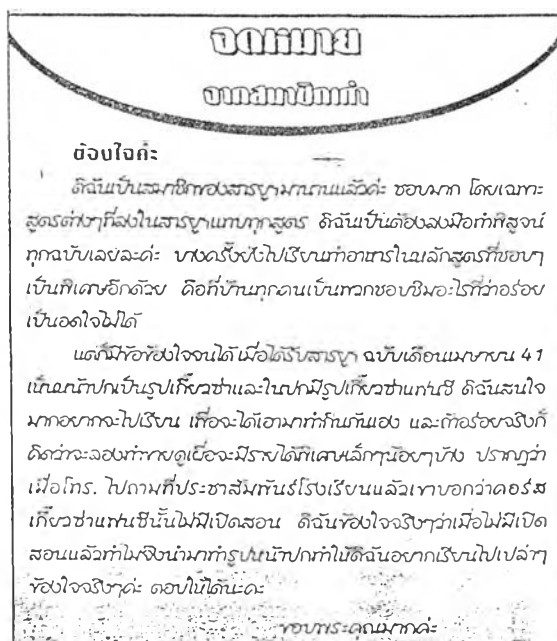
โครงการ "การแข่งขันและการอบรมการประกอบอาหารไทย" ในรอบสุดท้ายจะจัดขึ้นในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2541 ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เวลา 12.00 น. เป็นต้นไป

ผู้สนใจสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 201-3880

ภาพประกอบที่ 2 กิจกรรมการแข่งขันการประกอบอาหารไทย จากนิตยสารแม่บ้าน

คุณจารุณี นาคพลัง กล่าวว่่า “ชอบคิดค้น คัดแปลงสูตรอาหารใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อทำอาหารรับประทานในครอบครัว ทำให้มีเมนูอาหารเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังคงส่งไปร่วมสนุกกับสื่อซึ่งก็ทำให้ได้รับรางวัลตอบแทน เช่น ที่เคยส่งสูตรอาหารที่มีส่วนประกอบของซูปก้อนรื่อง ไปในรายการโทรทัศน์ ทำให้ได้รับรางวัลเป็นผลิตภัณฑ์จากรื่อง” (คุณจารุณี นาคพลัง, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2541)

นอกจากนี้ ยังพบว่า แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น มีลักษณะเป็นผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับสื่อที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ตนสนใจ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนของวัฒนธรรมแฟนที่แสดงให้เห็นลักษณะพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสื่อที่ตนติดตาม โดยต้องการแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนหรือเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม อีกทั้งผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้นเป็นผู้รับสารกลุ่มย่อย อาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย และมีลักษณะการตีความแตกต่างกันไปตามความรู้สึก ความผูกพันที่มีต่อสื่อ จึงมีรูปแบบการเข้าร่วมหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อแตกต่างกันไปเช่น การโทรศัพท์ไปพูดคุย หรือการส่งจดหมายไปยังทีมงานผู้ผลิต จุดหมายของสมาชิก “สารยูไนเต็ด” ภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 จดหมายของสมาชิกสารยูไนเต็ด

นอกจากนี้ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีลักษณะพิเศษคือ การเป็นผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วม กับสื่อ และต้องการแสดงความเป็นเจ้าของสื่อที่มีเนื้อหาที่ตนชื่นชอบและสนใจ โดยการเก็บรวบรวม สูตรอาหารที่ชอบ เก็บสะสมสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตนได้มา รวมไปถึงการบันทึกเทปรายการวิทยุ รายการ โทรทัศน์ ที่ตนชอบไว้ดูหรือเก็บสะสมไว้ดูเมื่อต้องการทบทวนก็สามารถหาได้

คุณกานดา สุจรรยาทวี กล่าวว่า “เป็นสมาชิกของหนังสือแม่บ้านที่รักมาตั้งแต่เล่มแรก และซื้อ นิตยสารแม่บ้านมาอ่านและสะสมด้วย ปัจจุบันคุณกานดาขังเก็บรักษาหนังสือเหล่านี้เป็นอย่างดี เก็บ สะสมครบทุกฉบับ และตั้งใจว่าจะเก็บไว้ให้ลูกหลานได้อ่านและนำไปใช้ได้ต่อไป” (คุณกานดา สุจรรยาทวี. สัมภาษณ์. 30 พฤศจิกายน 2541)

ลักษณะเช่นนี้ของแฟน เราสามารถพบได้ในแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารโดยทั่วไป เพราะ เมื่อ รู้สึกชอบสิ่งใด ก็จะซื้ออย่างทะนุถนอมและดูแลรักษาไว้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดี การเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ทำให้ผู้รับสารรู้สึกถึงอำนาจในการ บริโภคของตน แต่ในบางครั้ง ความพอใจในการเป็นแฟนของตน ก็ทำให้เกิดพฤติกรรมการตอบ สนองต่อสื่อที่ตนติดตามน้อยลงได้ นั่นคือ ผู้รับสารซึ่งเป็นแฟนของเนื้อหา มีความอิสระในการติดตาม การตีความหรือการสร้างความหมายในทิศทางของตน แต่เมื่อเป็นแฟนของเนื้อหาจำนวนมากขึ้น ก็อาจ ทำให้แฟนของเนื้อหาเหล่านี้มีความกระตือรือร้นน้อยลง แม้จะยังเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร อย่างเหนียวแน่นอยู่ก็ตาม

นอกจากนี้ ยังพบว่า แฟนของเนื้อหาโดยเฉพาะแฟนของเนื้อหาที่เพิ่งเข้ามาใหม่ มักจะเป็นผู้ รับสารที่จะทดลองทำอาหารแทบทุกอย่างที่สื่อเสนอ เพราะมีความกระตือรือร้นในการแสดงบทบาท ของการเป็นแฟนของเนื้อหามากกว่าคนที่เป็แฟนของเนื้อหามานาน จนเกิดความพอใจ อึดตัวในการ ได้รับเนื้อหาที่ตนชอบ แม้จะยังคงปรากฏพฤติกรรมการติดตาม การเป็นแฟนของเนื้อหาอยู่ก็ตาม

คุณอรุณี บุขราเทพกุล กล่าวว่า “สมัครเป็นสมาชิกหนังสือแม่บ้านที่รัก สารยูไนเต็ด นิตยสารแม่บ้านมาตั้งแต่เล่มแรก เพราะตอนนั้นเป็นคนที่ทำอาหารไม่เก่ง ต่อมาก็ซื้อนิตยสารอื่นๆ เช่น แม่บ้านทันสมัย มาอ่านอีก อีกทั้งยังติดตามชมรายการโทรทัศน์ด้วย ติดตามสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

อาหารเหล่านี้มากกว่า 25 ปีแล้ว ตั้งแต่แรกมาก็จะทดลองทำอาหารที่ตนสนใจเกือบทุกเมนู ตอนที่รู้ สักว่ามีความรู้ มีความสามารถเพียงพอแล้ว หลังๆ มากก็ไม่ค่อยได้นำมาทดลองทำ แต่ก็ยังชอบอ่านอยู่ เหมือนเดิม” (คุณอรุณี บุชราเทพกุล. สัมภาษณ์. 28 ตุลาคม 2541)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนนั้น แม้จะเข้ามาเป็นแฟนของเนื้อหาเหล่านั้นแล้ว แต่ก็ยังเป็น เพียงแฟนที่บริโภคสื่อเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ออกไปร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาหารกับผู้อื่น จึงมีการตีความ การสร้างความหมายในแบบของตนเองเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดี แม้ผู้รับสารซึ่งเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ไม่ได้มีพฤติกรรมที่ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมกับสื่อหรือร่วมวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นออกมาเช่นแฟนคน อื่นๆ ก็ไม่ได้ทำให้แฟนของเนื้อหาเหล่านี้ มีความชื่นชอบในเรื่องราวเกี่ยวกับอาหารลดน้อยลงไปแต่ อย่างไม่ใด อีกทั้งยังมีการเปิดรับติดตามสื่อเหมือนแฟนทั่วไป และยังมีการตีความ การสร้างความหมาย จากเนื้อหาที่ตนได้รับเหมือนเดิม ตราบที่ยังคงชื่นชอบ สนใจ ในเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อมวลชนได้นำมาเสนอ

1.2 แฟนของเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นผู้รับสารที่เป็น Active

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้นมีความสนใจ และมีความกระตือรือร้น ในการแสวงหา เนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อมวลชนได้นำมาเสนอ จึงทำให้แฟนเกิดพฤติกรรมการเปิดรับและติดตามสื่อ มวลชนต่างๆ ที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ตนสนใจ ทั้งนี้ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ไม่ ได้ตั้งข้อจำกัดในการติดตามสื่อมวลชนแต่อย่างใด แฟนคนหนึ่งจึงสามารถเปิดรับและติดตามสื่อมวลชน ได้หลายช่องทาง นอกจากนี้ ยังพบว่าหลังจากที่ได้รับเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับ อาหารเหล่านี้ ยังเป็นผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้นในการนำเนื้อหาที่ตนได้รับ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนด้วย

คุณกษมา สอนโพธิ์ กล่าวว่า “ติดตามสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำอาหารมานานแล้ว ตอนนี้มีครอบครัวแล้ว จึงจำเป็นต้องศึกษา เรียนรู้เรื่องการทำอาหารมาจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อจะได้นำมาทำให้สามีและลูกๆ รับประทาน เวลาได้สูตรอาหารใหม่ๆ ก็จะตั้งใจทดลองทำ โดย

เฉพาะรายการเมนูลูกรัก ซึ่งมักจะเสนอเมนูอาหารสำหรับเด็ก ซึ่งบางครั้งก็เป็นอาหารที่อาจจะยุ่งยากสำหรับการทำ แต่เมื่อคิดว่า เป็นอาหารลูกๆ ชอบ ก็จะลองทำดูเกือบทุกเมนู”(คุณกษมา สอนโพธิ์ สัมภาษณ์. 9 พฤศจิกายน 2541)

คุณวิจิตร เจนดิษฐการ กล่าวว่า “สมัครเป็นสมาชิกมาประมาณ 4 ปี เห็นว่ามีประโยชน์ ช่วยให้เข้าใจเรื่องการทำอาหารได้มาก เพราะตนเองก็ไม่ค่อยมีความสามารถในด้านนี้สักเท่าใด จึงต้องอาศัยการติดตามจากสื่อมวลชนต่างๆ เพื่อจะได้เพิ่มความรู้ และจะได้เป็นคนทำอาหารเก่ง เวลาได้รู้สูตรอาหารใหม่ๆ ก็จะรีบนำมาทดลองทำ ตอนนี้มีฝีมือดีขึ้น แต่ก็ยังต้องพึ่งตำราอยู่ตลอด อาศัยการอ่านจากนิตยสารต่างๆ และหนังสือแม่บ้านที่รัก มาเป็นคู่มือการทำอาหารไปก่อน” (คุณวิจิตร เจนดิษฐการ. สัมภาษณ์. 3 ธันวาคม 2541)

นอกจากนี้ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารยังเป็นผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมกับสื่อมวลชนที่ตนติดตาม ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันทำอาหาร กิจกรรมการประกวดการทำอาหาร การสาธิตทำอาหาร ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้แฟนกล้าแสดงความสามารถของตนและแสดงให้เห็นผลที่ได้จากการติดตามสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ที่สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมเหล่านี้ได้ ซึ่งการแข่งขันกันนั้น เป็นการสร้างบรรยากาศเพื่อให้บุคคลเกิดความรูสึกอยากเอาชนะ การแข่งขันจึงเป็นบรรยากาศที่กระตุ้นให้คนเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ

คุณจารุณี นาคพลัง นั้นได้กล่าวว่า “เป็นคนชอบชมการสาธิตทำอาหารในงานเทศกาลอาหารต่างๆที่จัดขึ้น บางครั้งก็มีโอกาสเข้าร่วมแข่งขันทำอาหาร และทำอาหารเข้าร่วมประกวดด้วย เพราะว่าทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ บางครั้งก็ได้รู้จักเพื่อนใหม่ที่มีความชอบในเรื่องการทำอาหารเหมือนตน และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนสูตรอาหารของกันอีกด้วย” (คุณจารุณี นาคพลัง. สัมภาษณ์. 22 ธันวาคม 2541)

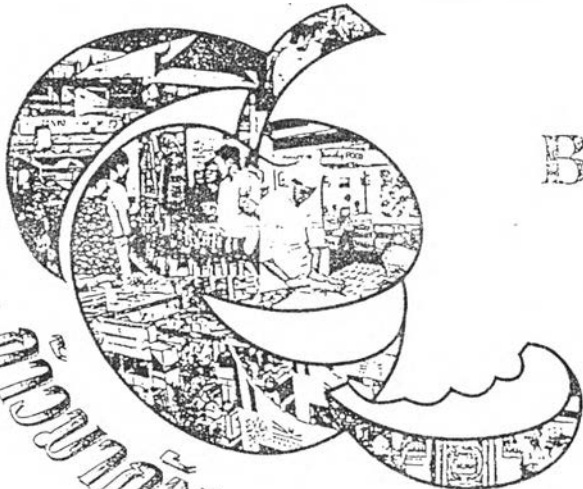
คุณอรุณี บุขราเทพกุล ก็กล่าวว่า “ชอบเข้าร่วมชมนิทรรศการและเทศกาลอาหาร เมื่อไม่นานที่ผ่านมา ก็เข้าร่วมกิจกรรมการสาธิตการทำเบเกอรี่ของ UFM ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ (ดูรายละเอียดกิจกรรมจากภาพประกอบที่ 4) และเคยเข้าร่วมแข่งขันแม่บ้านทำอาหารของหนังสือแม่บ้านที่รักอีกด้วย เพราะทำให้ได้รู้จักเมนูอาหาร ขนมใหม่ๆ ก่อนคนอื่น ทำให้เป็นคนที่ทันสมัย เวลา

ปัญหาที่สามารถนำมาสอบถามผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญได้”
(ตุลาคม 2541)

(คุณอรุณี บุขราเทพกุล. สัมภาษณ์. 22

THE INTERNATIONAL FOOD & HOSPITALITY SHOW 98

The 7th International Hotel, Catering,
Bakery, Food, Beverage and Retail Exhibition

งานพบกับเราอย่างมั่นใจ

มุ่งสู่นิทรรศการ อาหาร เครื่องดื่ม และ
ฮอสพิทาลิตี้ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

11-14 พฤศจิกายน 2541

ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ

Wine & Spirits Thailand 98

The 3rd International Wine, Spirits &
Beers Exhibition & Competition

พบกับเรา

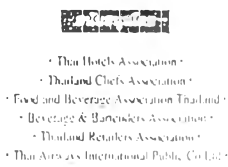
Bakery & Supermarket 98

พบกับเรา

CleanTex Thailand 98

กรุณาตัดกระดาษแนบนี้ทิ้ง

อำเภอจตุรพักตรพิมาน _____ อำเภอ _____ จังหวัดร้อยเอ็ด (กรุณาทำเครื่องหมาย) _____ ☐ HHS 98 ☐ Bakery 98 ☐ Wine & Spirits Thailand 98 ☐ Supermarket 98 ☐ CleanTex Thailand 98
อำเภอเมืองราชบุรี (กรุณาทำเครื่องหมาย) _____ จังหวัดราชบุรี ☐ HHS 98 ☐ Bakery 98 ☐ Wine & Spirits Thailand 98 ☐ Supermarket 98 ☐ CleanTex Thailand 98
อำเภอเมืองจันทบุรี (กรุณาทำเครื่องหมาย) _____ จังหวัดจันทบุรี ☐ HHS 98 ☐ Bakery 98 ☐ Wine & Spirits Thailand 98 ☐ Supermarket 98 ☐ CleanTex Thailand 98
ชื่อ _____ ตำแหน่ง _____ บริษัท _____ หมู่บ้าน _____ โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

บริษัท แชนท็อกเจ็ดฮิลล์ เซอร์วิสส์ จำกัด
62 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร (552) 617 1275 โทรสาร (662) 271 3223 617 1406-7
E-mail: bes@sevenhills.com
Internet: http://www.thaifactory.com
ติดต่อ ศูนย์ข่าวแจ้งวิทยุโทรคมนาคม
A Member of The Montgomery Network

ภาพประกอบที่ 4 กิจกรรมของ UFM

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่ตนชื่นชอบและติดตาม โดยแฟนบางคนที่กำลังชมรายการโทรทัศน์ที่ตนชอบอยู่แต่จุดสูตรอาหารที่ทางรายการแนะนำไม่ทัน ก็ส่งจดหมายไปยังทีมงานของรายการนั้น เพื่อขอสูตรอาหารชนิดนั้น เพื่อจะจะได้นำมาทดลองทำรับประทาน เช่น คุณชนิดา พูนวุฒิกุล เคยส่งจดหมายเพื่อขอสูตรอาหาร จากรายการผู้หญิงอย่ารู้แฟนของเนื้อหาบางคนที่มีประสบการณ์หรือมีข้อข้องใจจากการทดลองทำอาหาร ก็จะส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรหรือโทรศัพท์ไปหาทีมงานของรายการหรือวิทยากรโดยตรง เพื่อสอบถามถึงสาเหตุและวิธีแก้ไข ซึ่งพบได้จากการที่พิธีกรรายการมักจะนำจดหมายเหล่านั้นมาสอบถามวิทยากรแล้วตอบผ่านรายการ ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ก็ได้เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้เขียนจดหมายมาสอบถามข้อข้องใจจากการทำอาหาร ซึ่งพบได้บ่อยในคอลัมน์ตอบปัญหาข้อข้องใจแก่ผู้อ่าน ซึ่งลักษณะคอลัมน์นี้จะเหมือนกับการคุยกับบรรณาธิการ ตัวอย่างคอลัมน์ ถาม-ตอบจากภาพประกอบที่ 5

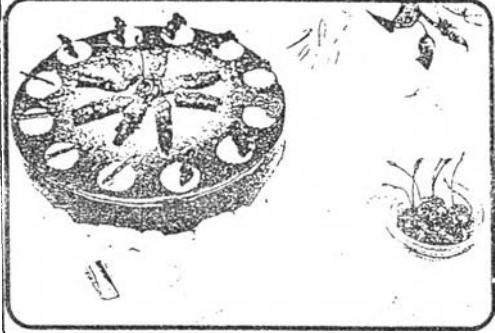

คุณ ตาม มา

โดย...พบกับสุดจุ

จดหมายจาก
คุณทีสุด อุบลระพงศธร

ถาม

: อยากทราบถึงวิธีการตีปีปึงคริมชนิดผงว่า ต้องใช้ปริมาณเท่าไร หมายถึง วิปปีปึงคริมผงต่อน้ำเท่าไร น้ำที่ ใช้ต้องใช้น้ำเย็นกึ่งสา ถ้าใช้เครื่องคิดเช่น เอด จะต้องใช้ ความเร็วเท่าไร นานกี่นาที ลักษณะของคริมที่ได้จะต้องมี ลักษณะอย่างไรคะ

ตอบ

: วิปปีปึงคริมผง เป็นวิปปีปึงคริมอีกชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะ เป็นผง สามารถใช้แทนวิปปีปึงคริมสดได้ ในอัตราส่วน

ยูเอฟเอเอ็มคริมมิกซ์	125 กรัม
น้ำเย็นจัด	150 กรัม

โดยตีด้วยหัวตะกร้อความเร็วสูงสุด จนกระทั่งขึ้น (ประมาณ 3 นาที)

วิปปีปึงคริมชนิดผงจะมีอายุการเก็บนานกว่าชนิดสด ส่วนที่เหลือให้เก็บเข้าตู้เย็น เวลาจะใช้สามารถนำมาตีฟูและเนียน เหมได้ ยูเอฟเอเอ็มคริมมิกซ์นี้สามารถเก็บไว้ได้ประมาณ 5-6 เดือน คุยไว้ในที่แห้งและเย็นนะคะ

ถาม

: สปีนจ์เค้ก และสปองจ์เค้กต่างกันอย่างไร

ตอบ

: สปีนจ์เค้ก และสปองจ์เค้กก็คือ เค้กไข่ เป็นเค้กที่มี เปรอร์เร็นต์ไข่สูง ลักษณะเนื้อเค้กจะโปร่งฟู ฟูๆ และเบาเหมือน ฟองน้ำ (สปีนจ์เป็นสำเนียงภาษาอังกฤษ ส่วนสปองจ์ จะเป็น สำเนียงที่คนไทยพูดกันค่ะ)

ถาม

: อยากให้อาจารย์ช่วยคะเนเวลาของการตีเค้กไข่ด้วย เครื่องคิดเช่น เอด ดีแบบธรรมดาโดยเริ่มความเร็วเบอร์ 10 กี่นาที และลงลงมาตามลำดับกี่ยา

ตอบ

: การตีไข่ให้อยู่ตัว อันดับแรกต้องตีด้วยความเร็วสูงสุด ความเร็ว เบอร์ 10 ใช้เวลาในการตี 5-10 นาที ความเร็ว เบอร์ 4 ใช้เวลาในการตี 10-15 นาที ความเร็ว เบอร์ 2 ใช้เวลาในการตี 5-10 นาที

ต่อจากนั้นคือ การใส่ส่วนผสมอื่น ๆ เนยละลายมีส่วน ส่วนประกอบเป็นไขมัน จึงเข้ากับส่วนผสมยาก ทำให้ต้องคน เป็นเวลานาน และถ้าใช้เวลาในการคนนาน ฟองไข่ก็จะยุบลงไป เรื่อย ๆ สำหรับเวลาที่กำหนดให้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ และกำลังความเร็วของเครื่องด้วยค่ะ

ถาม

: บัตเตอร์เค้ก และเค้กปอนด์ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

: เหมือนกันค่ะ ทั้งบัตเตอร์เค้กและเค้กปอนด์ เป็นเค้ก ชนิดเดียวกันคือ มีไขมันเป็นส่วนผสมหลัก ถ้าเรียกเนื้อเค้ก รวมๆ กันก็จะเรียกว่า บัตเตอร์เค้ก ส่วนที่เรียกว่าเค้กปอนด์นั้น จะมาจากหน่วยของส่วนผสมแต่ละอย่างที่ตั้งเดิมเขาเรียกเป็นปอนด์ เช่น แป้ง 1 ปอนด์, น้ำตาล 1 ปอนด์, ไข่ 1 ปอนด์, เนย 1 ปอนด์ เป็นต้น จึงเรียกว่า เค้กปอนด์ดังกล่าวค่ะ

ถาม

: เค้กนมสดคือเค้กอะไรคะ

ตอบ

: เค้กนมสดคือ เค้กที่ปาดด้วยวิปปีปึงคริม ซึ่งวิปปีปึงจะหนักๆ 2 ชนิดด้วยกันคือ

1. วิปปีปึงคริมสด ทำมาจากนมที่เข้มข้นคิมมีเน็กนมมาก ผ่านกรรมวิธีทำให้ข้นและไขมันแยกออกจากกัน แล้วสกัดเอาน้ำออก เมื่อนำวิปปีปึงคริมมาตีด้วยหัวตะกร้อ โดยใช้ความเร็ว สูงจะมีลักษณะขึ้นฟู เบาๆ แต่ก็ต้องระมัดระวังอย่าตีนานเกินไป เพราะจะแยกตัวได้ง่าย การเก็บรักษาควรแช่ไว้ในตู้เย็น
2. วิปปีปึงคริมชนิดผง ของยูเอฟเอเอ็มมีทั้งชนิดหวาน และ ชนิดจืด แต่ถ้าต้องการให้หวานอาจจะเพิ่มน้ำตาลไอซิ่งได้ตามชอบ

ภาพประกอบที่ 5 คอลัมน์ถาม-ตอบ จาก สารยูไนเต็ด

นอกจากนี้ แฟนของเนื้อหาประเภทนี้ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานโดยการส่งจดหมายหรือโทรศัพท์ไปยังผู้ผลิต เพื่อติชมสื่อที่ตนติดตามอยู่ เพื่อให้ผู้ผลิตได้ทราบถึงคุณภาพของงานที่ผลิตอยู่และทราบความต้องการของผู้รับสารของตน โดยเฉพาะผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหา ซึ่งมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นในฐานะที่ตนเป็นผู้บริโภคสื่อเหล่านั้น ดูเนื้อหาบทบรรณาธิการนิตยสารครัวจากภาพประกอบที่ 6

บทบรรณาธิการ

ฉบับนี้เป็นเรื่องราวของดอกไม้ที่กินได้ ซึ่งแม้แต่ผู้ที่ทานมังสวิรัติเองยังค้นค้นเผลอละ คือดอกไม้จริง ๆ ว่าดอกไม้ครึ่งหวาดดอกไม้ที่เราเห็นเป็นประจำจะนำมารับประทานได้แกมออร์แกนิกคือ มีเป็นหลายสิบชนิดของดอกไม้ที่เคียว... ตามอ่านดูในฉบับละคะ
ฉบับนี้มีสมาชิกเขียนจดหมายเข้ามาจำนวนมากซึ่งบอกแต่เราจะไม่ได้เปิดหน้าคุยกับสมาชิกใครตรงจีน เปิดเฉพาะแม่บ้านออกรู้ซึ่งเราก็จะคิดแต่ค่าถามของสมาชิกของคอบในคอมนี้แม่บ้านออกรู้เพียงเท่านั้นคิดว่าอีกไม่นานคงต้องเปิดคอมนี้คุยกัน
แต่กระนั้นก็ดี คือใจออกสีกบางส่วนของจดหมายจากสมาชิกมาให้ได้อ่านกัน จากคุณนภวรรณ

ทองสถานะ จังหวัดบ้าน เรอเจอนกว่า "ขอเริ่มต้นทักทายคุณนิตดา ตามแบบฉบับของคอินนะคะ คือจากที่เคยมีโยกาสเป็นเจ้าของนิตดาคร้ว คิดความมา 2 ฉบับแล้วละ เริ่มที่เล่มที่ 2 เพราะทวดาเธ่น 1 ไป เห็นปกก็คิดคาเปิดดูข้างในเพียงห่าบ ๆ ก็ต้องใจเธอชื่อไปอ่านที่บ้านเป็นนิตดาเธ่นแรกที่ดีอ่านได้ตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้ายไม่เว้นแม้แต่หน้าโฆษณาปกดีเวอรหรือนิตดาเธ่นจะคุณคร้วชวอ ๆ กับอ่านเรื่องที่น่าสนใจเท่านั้น แต่สำหรับคร้ว คอินใช้เวลาด่านทุก ๆ หน้าทุก ๆ เรื่อง เมื่อจบก็ครบเวลาเล่มใหม่ออกพอดี...บอกได้เออว่าหืม ชื่อแล้วไม่ก็ความรู้สึกเธอเธอ...

แหมคอินฟังแล้วก็ยิ้มจริง ๆ ทำให้นึกใจที่จะเห็นเนื้อหาสาระขึ้นอีก และแม้แต่ฉบับนี้เราก็ชอบเพิ่มเรื่อง "วัฒนธรรมอาหารการกิน" ซึ่งการกินนั้นไม่ใช่ชีกแค่อาหาร การกินคือวัฒนธรรมซึ่งฮือทอคกันมา ในฉบับนี้เราพูดเรื่อง ความหมายของคร้วในเรียววัฒนธรรมและความสำคัญองคร้วคือความเป็นบ้าน คือสมาชิกในคร้วเรือน

ตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไปเราออกาขอเสนอ "สมัครเป็นสมาชิกนิตดาคร้ว...ให้เป็นของขวัญแก่กันในวันปีใหม่" ให้อะไรก็ไม่สู้ให้ปีญญานะคะ คร้วนออกจากจะเป็นสาไอของคร้วคร้วแล้วยังมีเรื่องน่ารู้อีกมากมาย

เป็นสมาชิกให้แก้กับ...ในวันปีใหม่ เราจะมี "การ์ดอาหาร" บอกกรัก บอกความปรารถนาดี และอวยพรวันปีใหม่แบบไปให้แล้ว เป็นคว้นท่นค่างคว้นท่น

นิตดา นงวิวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร

ภาพประกอบที่ 6 บทบรรณาธิการนิตยสารครัว

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย มีลักษณะไม่แน่นอน และไม่รู้จักกัน แต่มีลักษณะเป็นแฟนที่ active เหมือนกัน ได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วยกันในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหาร โดยผู้ผลิตสื่อได้เป็นสื่อกลางให้แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ได้พบปะกัน ซึ่งเกิดมาจากจุดมุ่งหมายของผู้ผลิตที่ต้องการให้ผู้ที่มีรสนิยมเดียวกันและชื่นชอบในสิ่งเดียวกัน ได้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมร่วมกันบ้าง ลักษณะของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารกลุ่มนี้ เป็นลักษณะของคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ซึ่ง Henry Jenkins ได้พูดถึงลักษณะของแฟนชนิดนี้ในแง่ของแฟนรายการโทรทัศน์ว่า เป็นผู้รับสารที่ผู้ผลิตต้องให้ความสนใจและพยายามปรับปรุงสื่อต่อไป

การเข้าร่วมกิจกรรมของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร มีทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมเพียงลำพัง และการชักชวนกันมาเป็นกลุ่ม แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า แฟนของเนื้อหาเหล่านี้ นอกจากเป็นผู้ที่ชื่นชอบ นิยม หลงใหลในเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารแล้ว ยังเป็นผู้ที่สนใจกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนเองนิยม ชื่นชอบ จึงมีผลให้เกิดพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

กิจกรรมเกี่ยวกับอาหารนั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ผลิตสื่อหรือผู้จัดที่ต้องการให้ผู้ที่มีชื่นชอบหรือมีรสนิยมในเรื่องเดียวกัน ได้มีโอกาสมาพบปะกันโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง จึงมีทั้งแฟนของเนื้อหาหน้าเก่าๆ ที่เคยมาร่วมกิจกรรมและสมาชิกใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเข้ามาเสมอ ทำให้เกิดการขยายกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมไปในวงกว้าง เมื่อสมาชิกใหม่ๆ ได้มาร่วมกิจกรรมบ่อยครั้งขึ้น ก็จะติดใจกิจกรรม เกิดความผูกพัน จนกลายมาเป็นสมาชิกประจำของกิจกรรมและในที่สุดก็จะกลายมาเป็น แฟนของเนื้อหาที่จัดกิจกรรมนั้น

คุณมีนา กาญจนสกุล กล่าวว่า “ติดตามสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้ มานานแล้ว ติดตามทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ นอกจากนี้ก็ชอบเข้าชมพิธีการเกี่ยวกับอาหาร โดยเฉพาะพิธีการอาหารคาว-หวาน ล่าสุดก็เพิ่งไปชมพิธีการอาหารคาว-หวาน ที่ตั้งชั่วคราว ถนนวิภาวดี ทรราชมาจากนิตยสารแม่บ้าน เมื่อก่อนก็ไปชมพิธีการที่จัดที่อื่นด้วย ทั้งที่นิตยสารแม่บ้านทันสมัยจัด และสารยูไนเต็ลจัดขึ้น แรกๆ ก็ติดตามเพื่อนไปร่วมกิจกรรมก่อน ต่อมาจึงสมัครเป็นสมาชิกเอง เพื่อจะได้ทราบข่าวการจัดกิจกรรมเหล่านี้ ก็ต่ออายุสมาชิกมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน” (คุณมีนา กาญจนสกุล. สัมภาษณ์. 24 ตุลาคม 2541)

จะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีส่วนอย่างมากในการทำให้ผู้รับสาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารของตนมาร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมที่ตนรักและมีโอกาสได้มีเพื่อนใหม่ที่ต่างก็มีรสนิยม ความชอบเหมือนกัน และมีความกระตือรือร้นอยากที่จะร่วมกิจกรรม ซึ่งนอกจากความชอบความสนใจเรื่องอาหารแล้ว ยังพบว่าบางครั้งเพื่อนที่หอบจากการทำกิจกรรม ก็เป็นแรงกระตุ้นที่ผลักดันให้แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมาร่วมตัวกัน รูปแบบกิจกรรมนอกจากเป็นการให้สาระ และความบันเทิงแล้วแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารยังมีโอกาสที่จะได้ทำความรู้จักกัน การที่แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและบ่อยครั้ง ก็ทำให้เกิดความคุ้นเคยกันจนความรู้สึกแปลกหน้าหายไป หากแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารคนใดมีความสนิทสนมกันก็จะเกิดปฏิสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดกลุ่มย่อยของตน มีการติดต่อสื่อสารกันต่อไป

การทำกิจกรรมร่วมกันนั้นก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสาร จากที่เคยอ่านหรือติดตามสื่ออยู่ที่บ้าน ก็เริ่มอยากออกมาร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหารมากขึ้น ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่สื่อที่ตนติดตามจัดขึ้นมาเอง และเป็นกิจกรรมที่สถานที่ หรือหน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

คุณสุนีย์ สตะวีระวงศ์ กล่าวว่า “ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหาร ดอนแรกๆ ก็เป็นแค่คนอ่าน คนดู อยู่ที่บ้าน แต่พอได้ร่วมกิจกรรมเพียงครั้งเดียวก็คิดใจ อยากออกมาร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาหารที่จัดตามสถานที่ต่างๆ อีก เดี่ยวนี้เวลาเจอเทศกาลอาหารก็จะแวะชม ทั้งเทศกาลอาหารที่จัดขึ้นที่เวสต์เทรคเซ็นเตอร์ หรือเทศกาลอาหารสี่ภาคที่จัดที่ห้างสรรพสินค้าพาด้า ปิ่นเกล้า” (สุนีย์ สตะวีระวงศ์. สัมภาษณ์. 8 ธันวาคม 2541)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ตระหนักถึงลักษณะเป็นผู้รับสารที่ active ของตนทำให้เขาต้องการทำสิ่งใดก็ได้กับสื่อที่เขานิยมชื่นชอบ แฟนของเนื้อหาแต่ละคนสามารถใช้ทักษะความสามารถของตนเองในการตีความด้วยที่พบและสามารถสร้างความหมายในวัฒนธรรมอาหาร และวัฒนธรรมการกินของตนเองหลังจากที่ได้ตีความแล้วขึ้นมาตามทัศนคติของตน ซึ่งทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการใช้วิจารณญาณในการตีความและความพอใจเป็นสำคัญ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนอาจพอใจที่ได้ทดลองทำอาหารจากสูตรที่ได้รับจากสื่อ ในขณะที่แฟนบางคนอาจพอใจเลือกทำเฉพาะสูตรอาหารที่ตนชอบหรืออาจพอใจแค่การได้ติดตามเนื้อหาที่สนใจ แต่ไม่ได้

นำมาใช้ประโยชน์เลขก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้มี ปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา ของสื่ออย่างไร

1.3 แฟนที่มีลักษณะเป็นผู้รับสารที่เป็น Passive

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่มีลักษณะเป็นผู้รับสารที่เป็น passive นั้นปรากฏให้เห็นชัดเจน จากแฟนที่ชื่นชอบเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อมวลชนนำเสนอ แต่ไม่ได้มีโอกาสในการนำสิ่งที่ได้รับ จากการติดตามไปใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้เข้ามาเป็นแฟน ของสื่อที่มีเนื้อหา ประเภทนี้ ล้วนเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการทำอาหารหรือลงมือทำอาหารด้วยตนเอง แต่ในบางครั้งเราจะพบว่า แฟนของเนื้อหาบางคนไม่ได้มีหน้าที่ในการทำอาหารโดยตรง จึงทำให้ไม่เกิดความกระตือรือร้นในการนำเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ได้รับไปทดลองทำ แต่ไม่ได้ทำให้ความชื่นชอบในเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ลดน้อยลงไปแต่อย่างใด

คุณจินตนา พึ่งพา ก็กล่าวว่า “สมัครเป็นสมาชิกมาตั้งแต่เล่มแรก เพราะต้องการทราบวิธีการ ทำอาหาร และต้องการรู้จักเมนูอาหารใหม่ๆ เคยหัดทำอาหาร โดยให้น้องสาวและแม่ครัวที่บ้านสอน ให้ แต่ก็ไม่ได้จริงจังกับการทำอาหารสักเท่าใด เพราะที่บ้านมีแม่ครัวเป็นคนทำอยู่แล้ว ตนเองจึงมี หน้าที่แค่คว้าในแต่ละมือ สมาชิกในครอบครัวต้องการรับประทานอาหารอะไร” (คุณจินตนา พึ่งพา. สัมภาษณ์. 27 พฤศจิกายน 2541)

นอกจากนี้ ยังพบว่าแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนเกิดความเชื่อชาติต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เนื่องจากอาหาร วิธีการทำอาหาร ที่สื่อได้นำมาเสนอนั้น ขาดเกินกว่าที่จะสามารถทำ ตามได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แฟนของเนื้อหาเหล่านี้ไม่กระตือรือร้นที่จะนำมาทดลองทำหรือฝึกทำอาหารชนิดนั้นๆ เมื่อเวลาผ่านไป ก็จะทำให้เกิดความไม่เชื่อถือในสูตรอาหารและวิธีการทำอาหารที่สื่อเสนอ แต่อย่างไรก็ดีความรู้สึกหรืออคติที่เกิดขึ้นนี้ จะส่งผลกระทบต่อการนำไปปฏิบัติ การนำไปใช้เท่านั้น เพราะแฟนของเนื้อหาเหล่านี้ก็ยังติดตามสื่อที่ตนชื่นชอบอยู่เช่นเดิม

คุณทองคุณ ภารดิลก กล่าวว่า “ปกติก็จะซื้อนิตยสารต่างๆ มาอ่านเป็นประจำ ทั้งที่เป็นนิตยสารทั่วไปและนิตยสารพวกอาหาร งานฝีมือ รู้สึกว่าในนิตยสารหลายๆ ฉบับนั้น เสนอภาพอาหาร วิธีการทำที่น่าทำตาม แต่เมื่อนำมาทำจริงๆ แล้วก็ไม่ได้สำเร็จ ทั้งที่ใช้สูตรที่ให้มา ทำตามขั้นตอนทุกอย่าง บางฉบับก็ให้รายละเอียดน้อย ทำตามไม่ได้” (คุณทองคุณ ภารดิลก. สัมภาษณ์. 15 พฤศจิกายน 2541)

คุณสมปอง สุขพลชัย กล่าวว่า “หนังสือหลายเล่มมีรูปเล่มสวยงาม ภาพประกอบสวยอาหารที่นำมาแนะนำก็น่ารับประทาน แต่บางครั้งก็รู้สึกว่าอธิบายวิธีการทำไม่ละเอียด บางครั้งอาหารที่นำมาแนะนำก็มีขั้นตอนการทำที่ยุ่งยาก ทำตามไม่ได้ โดยเฉพาะถ้าเป็นอาหารต่างประเทศ เพราะมีเครื่องปรุง ส่วนผสมต่างๆ ที่ต่างไปจากอาหารไทยโดยสิ้นเชิง ตลอดจนอุปกรณ์ในการทำที่มีอยู่ก็ไม่พร้อม จึงทำให้ไม่สามารถนำมาทดลองทำได้” (คุณสมปอง สุขพลชัย. สัมภาษณ์. 4 ธันวาคม 2541)

แฟนของเนื้อหาประเภทนี้มีทั้งที่เป็นแม่บ้านซึ่งมีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน มีหน้าที่ทำอาหารรับประทาน แฟนของเนื้อหาบางคนก็มีอาชีพเกี่ยวกับการทำอาหารโดยตรง ดังนั้น แฟนกลุ่มนี้จึงเป็นผู้รับสารที่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการติดตามสื่อมาใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้นอกจากนี้ยังพบว่า แฟนของเนื้อหาบางคนก็ไม่ได้มีโอกาสในการนำความรู้เหล่านี้มาใช้ เนื่องจากความไม่สะดวกในเรื่องการงานและเวลา โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมที่คนต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ดังนั้น จึงทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการที่จะทำอาหารรับประทานเอง ต้องอาศัยการซื้อมารับประทาน

คุณวิลาวัลย์ เพ็ญเลิศพรชัย กล่าวว่า “ปัจจุบันมีอาชีพรับจ้าง บางวันเลิกงานไม่เป็นเวลา บางครั้งก็ทำงานจนถึงค่ำ จึงไม่ค่อยมีเวลาทำอาหารรับประทานเอง ทุกวันนี้ ก็จะซื้ออาหารมารับประทาน โดยเฉพาะมือเย็น นอกจากวันหยุด ที่อาจจะทำอาหารรับประทาน แต่อาหารส่วนใหญ่ที่นำมาทำรับประทานก็เป็นอาหารที่ทำได้ง่าย ไม่มีวิธีการทำที่ยุ่งยาก แต่ชอบอ่านคู่มือทำอาหารที่แนะนำอาหารที่แปลกใหม่ น่ารับประทาน แม้ว่าอาจจะไม่ได้มีโอกาสทำเองก็ตาม” (คุณวิลาวัลย์ เพ็ญเลิศพรชัย. สัมภาษณ์. 13 พฤศจิกายน 2541)

นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น เป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่แสดงให้เห็นลักษณะของผู้รับสารที่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับแฟนคนอื่นๆ ที่มีรสนิยมเหมือนตนเอง ในขณะที่มีแฟนของเนื้อหาหลายคนต้องการเป็นเพียงผู้รับสารเพียงอย่างเดียว แฟนกลุ่มนี้เป็นผู้รับสารที่ยังคงพอใจกับการเป็นเพียงผู้ฟัง ผู้ชม ผู้อ่านของตน ไม่ได้ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการกิจกรรมหรือแสดงปฏิกิริยาใดๆ กลับไปยังผู้ผลิต

คุณพุทธชาติ แซ่น้ำ กล่าวว่า “เป็นสมาชิกของหนังสือแม่บ้านที่รักมา 10 ปีแล้ว และจะต่ออายุการเป็นสมาชิกต่อไปอีก เพราะต้องการทราบวิธีการทำอาหาร และเห็นว่าเนื้อหาที่สื่อเสนอก็น่าสนใจ บางครั้งก็อ่านคอลัมน์อาหารจากนิตยสารต่างๆ ที่ซื้อมา แต่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหารที่จัดขึ้นเลย ไม่ว่าจะสื่อเป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเทศกาลอาหารตามสถานที่ต่างๆ ตอนนั้นก็รู้สึกพอใจกับการเป็นคนอ่านอยู่ที่บ้านอย่างนี้ อีกทั้งงานที่ทำอยู่ก็ไม่เอื้อต่อการออกไปทำกิจกรรมนอกบ้านนัก แต่ก็ยังสนใจอยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอาหารอยู่เสมอ” (คุณพุทธชาติ แซ่น้ำ, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2541)

จะเห็นได้ว่า แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ มีลักษณะเป็นแฟนของเนื้อหาที่คอยติดตามสื่ออยู่อย่างสม่ำเสมอ ยังคงชื่นชอบเนื้อหาประเภทนี้ แม้ว่าในบางครั้ง แฟนของเนื้อหาเหล่านี้ไม่ได้มีโอกาสในการนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำอาหารมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของคน ซึ่งก็ทำให้กลายเป็นผู้รับสารที่ไม่กระตือรือร้นในการแสดงบทบาท หน้าที่ของตนก็ตาม

2. การถูกโน้มน้าวใจให้เกิดพฤติกรรมกรบริโภคสินค้า

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้ถือได้ว่าเป็นผู้บริโภคสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สำคัญ แฟนเหล่านี้จึงมีความคุ้นเคยกับสื่อที่ตนเองติดตาม นอกจากนี้ แฟนของเนื้อหาประเภทนี้ยังถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้รับสารกลุ่มหนึ่งที่ถูกจงใจให้เข้าอยู่ในสถานการณ์ของผู้สนับสนุนสื่อที่ตนติดตาม จนเกิดความคุ้นเคยกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนสื่อ

พิธีกร ผู้ดำเนินรายการ ผู้ผลิตสื่อแต่ละประเภท มักมีการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อโน้มน้าวใจให้แฟนของเนื้อหาหันมาใช้ผลิตภัณฑ์นั้น โดยการนำเสนอ ย้ำถึงประโยชน์ รสชาติ บ่อยๆ ในขณะที่

ดำเนินรายการ หรือในขณะการสาธิตทำอาหาร เช่น การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ง้วนสุน ตรามือที่หนึ่ง ในรายการเคาะกะทะ ซึ่งจัดโดย อาจารย์ขัยศักดิ์ และคุณริสา การเข้าถึงผลิตภัณฑ์น้ำปลาตราทิพรส ดังนั้นแฟนของเนื้อหาจึงเกิดความคุ้นเคยกับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ เมื่อถึงเวลาที่จะต้องซื้อเครื่องปรุงอาหารก็จะเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีรสชาติดีตามที่พิธีกรได้ข่าอยู่เสมอ

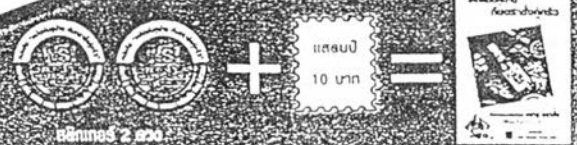
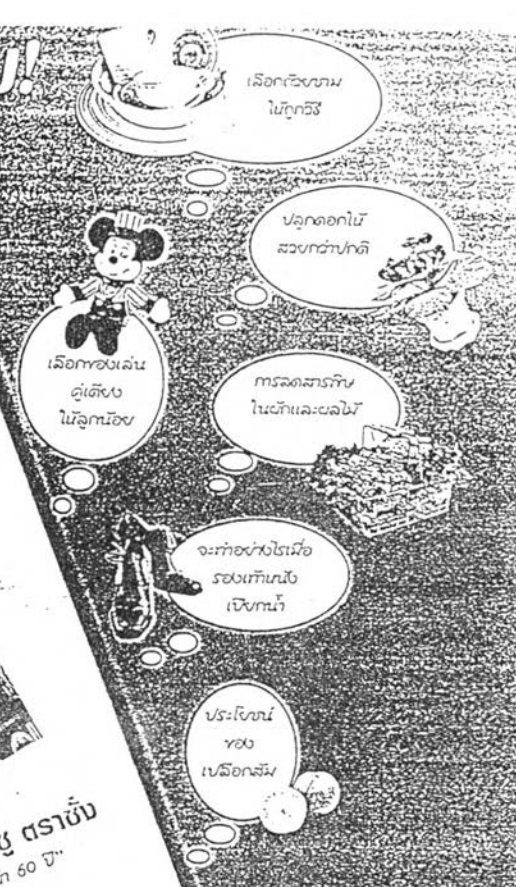
ดังนั้น แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ จึงถูกชักจูงให้เข้ามาอยู่ในสถานการณ์ของสินค้าที่สนับสนุนสื่อ และถูกจูงใจให้ซื้อสินค้านั้นโดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะ เมื่อแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ได้รับการแนะนำผลิตภัณฑ์ใด และมีความเห็นพ้องด้วยกับสิ่งที่สื่อเสนอ ก็จะถูกโน้มน้าวใจให้ไปซื้อผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมาใช้ในการประกอบอาหารของตนได้ไม่ยาก และหากพบว่าเมื่อได้ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นตามสัดส่วนของสูตรอาหารที่สื่อแนะนำแล้ว ทำให้อาหารมีรสชาติอร่อยถูกปาก ก็จะแนะนำให้คนอื่นได้ลอง และจะยิ่งเพิ่มความเชื่อถือในสื่อมากขึ้น

นอกจากนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาหาร ที่สื่อได้จัดขึ้น เช่น การแข่งขันทำอาหาร การประกวดอาหาร การสาธิตทำอาหาร การร่วมสนุกชิงรางวัลกับสื่ออื่น ก็ทำให้แฟนของเนื้อหาเกิดความคุ้นเคยต่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมในครั้งนั้น ได้เช่นกัน เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำอาหารเหล่านั้น ผู้จัดกิจกรรมและผู้สนับสนุนกิจกรรมจะกำหนดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมเป็นส่วนผสมหลักในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ตัวอย่างกิจกรรมการร่วมสนุกกับผลิตภัณฑ์น้ำปลาตราซู ตราซั้ง จากนิตยสารแม่บ้าน จากภาพประกอบที่ 8

ทำลายหลายเคล็ดลับ!

กับน้ำปลาและกะปิแท้

ตรา ตรารัฐ ตรารั้ง

ด้วยกติกาต่างๆ เพียงส่งสติ๊กเกอร์ที่ติดบนขวดน้ำปลาหรือฝากระป๋องตรา ตรารัฐ ตรารั้ง 2 ดวง พร้อมแถมปี 10 บาท และเขียนชื่อ ที่อยู่ ให้ชัดเจนส่งมาที่ บริษัท ลีอองเฮง เทรตติ้ง จำกัด ตู้ ป.ณ. 2662 กทม. 10501 คุณก็จะได้เป็นเจ้าของหนังสือ "เคล็ดลับคู่บ้าน กับตราขี้กุ่มกริ้ว" ซึ่งรวบรวมเคล็ดลับการดูแลสุขภาพและครัวกว่า 200 เรื่อง

ตั้งแต่วันนี้ถึง 31 มกราคม 2542

จัดทำโดย บริษัท ลีอองเฮง เทรตติ้ง จำกัด 475 ภาคนครีวิทยุ ชั้น 17 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

ภาพประกอบที่ 8 กิจกรรมการร่วมสนุกกับผลิตภัณฑ์น้ำปลาดตราตราขี้กุ่มกริ้ว

เมื่อแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ มีความผูกพันกับสื่อที่ตนได้เปิดรับและติดตาม ดังนั้น แฟนของเนื้อหาเหล่านี้จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคไปตามสิ่งที่สื่อได้เสนอแนะหรือจูงใจได้

คุณอัจฉรา วิชาศิริ กล่าวว่า "หนังสือแม่บ้านที่รักเป็นหนังสือที่มักจะพูดถึงผลิตภัณฑ์ปรุงรสอาหารของบริษัทอายิโนะโมะโตะอยู่เสมอ แรกๆเวลาอ่านก็ไม่ค่อยได้สนใจ ต่อมาก็มีโอกาสได้ลองใช้ ผงชูรส เกลืออายิโนะ ก็รู้สึกว่าการรสชาติอร่อยและยังดูน่ารับประทานกว่าเดิม" (คุณอัจฉรา วิชาศิริ. สัมภาษณ์. 10 ธันวาคม 2541)

การจูงใจจากสื่อในรูปแบบนี้ มีผลดีต่อผู้รับสารคือทำให้แฟนได้รู้จักผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำอาหารมากขึ้น ซึ่งจะเป็นเหมาะต่อแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่มีความรอบรู้ในเรื่องเหล่านี้ไม่มากนัก แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็เป็นผลดีต่อผู้ผลิตสื่อและผู้สนับสนุนสื่อได้เช่นเดียวกัน

3. ความผูกพันกับสื่อ

Dwight Macdonald (อ้างใน เกคินี ศิลปี. 2539 : 84) กล่าวถึงผู้รับสารและผู้ผลิตสารไว้ว่า ช่องว่างระหว่างผู้ผลิตสื่อกับผู้ชมมันจะแคบลงในหลายๆ กรณี ถ้าผู้ผลิตสื่อจะสร้างสรรค์งานใดๆ โดยการแบ่งปันรสนิยมร่วมกับผู้ชมของเขา ในความเป็นจริงก็คือ ผู้สร้างสรรค์งานส่วนใหญ่ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมนั้น น่าจะมาจากผู้ที่มีสังคมเศรษฐกิจ และพื้นฐานทางการศึกษา คล้ายคลึงกับผู้ชมของเขา จึงสามารถมีรสนิยมร่วมกันได้ ดังนั้น นักดนตรีที่ผลิตงานเพลงพื้นบ้านก็จะผลิตงานเพื่อสนองวัฒนธรรมพื้นบ้านของผู้ชมของเขาเป็นต้น

ในการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีความผูกพันกันมากน้อยเพียงใดหรือเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับพลังของความผูกพันที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสังคมโดยการวัดที่ "พลัง" หรือ "กำลัง" ของหน่วยความสัมพันธ์แต่ละคู่ ระดับความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อกันในเครือข่ายความสัมพันธ์ของตน มีผลโดยตรงต่อความผูกพันที่ทั้งสองคนนั้นมีต่อกัน และยังพบอีกว่าความสัมพันธ์อย่างผิวเผินมีผลกระทบต่อการแพร่กระจายของสารสนเทศ การเคลื่อนไหวในสังคม และการจัดระเบียบชุมชน

Rogers (1971) ได้สรุประหว่างคุณลักษณะที่เหมือนกันหรือต่างกันของกลุ่มสื่อสาร สักยภาพในการแลกเปลี่ยนสารสนเทศและระดับความใกล้ชิดของคนสื่อสารไว้ดังนี้

1. ความผูกพันผิวเผิน หมายถึงการมีความใกล้ชิดในระดับที่ต่ำ ความผูกพันสนิทสนม หมายถึงการมีความใกล้ชิดในระดับสูง
2. ระดับความใกล้ชิดกันของกลุ่มสื่อสาร จะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับศักยภาพในการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ
3. ระดับความแตกต่างกันของกลุ่มสื่อสาร จะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับศักยภาพในการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ
4. ระดับความใกล้ชิดของกลุ่มสื่อสาร จะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความเหมือนกันของกลุ่มสื่อสาร

ในกระบวนการสื่อสารนั้น “หลัง” และ “กำลัง” ของความผูกพันเป็นสิ่งที่กำหนด การถ่ายทอดข่าวสารออกไป การที่แฟนของเนื้อหาจะรู้สึกผูกพันกับสื่อมวลชนที่ตนติดตามเพียงใด ขึ้นอยู่กับการมี ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อสื่อ

Granovetter ได้กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ของการสื่อสารระหว่างบุคคลว่ามี 2 ลักษณะคือ

1. เครือข่ายความสัมพันธ์ที่เป็นแบบกระจายความผูกพันที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบผิวเผิน (Weak ties)
2. เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวซ้อนกันมีความสัมพันธ์กันสนิทสนมแน่นแฟ้น (Strong ties)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารล้วนมีความผูกพันกับสื่อมวลชนที่ตนติดตาม เห็นได้ชัดจากการต่ออายุการเป็นสมาชิกมาตลอดอย่างต่อเนื่อง และพฤติกรรมในการติดตามสื่อ ที่แฟนเหล่านี้จะเอาใจใส่ในเรื่องราวเกี่ยวกับสื่อที่ตนสนใจ มีการสอบถามไปยังผู้ผลิตเมื่ออยากรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะตีพิมพ์ในเล่มถัดไป มีการติดตามข่าว เนื่องจากความคาดหวังที่จะให้มีการรวบรวมคอลัมน์ที่ตนชอบ

คุณกานดา สุจรรยาทวี กล่าวว่า “สมัครเป็นสมาชิกหนังสือแม่บ้านที่รัก มาตั้งแต่เล่มแรก และคิดว่าจะต้องอายุการเป็นสมาชิกต่อไปอีก รู้จักหนังสือแม่บ้านที่รักจากรายการสาธิตทำอาหาร และคู่มือชมรายการ จนปรับปรุงมาเป็นรายการแม่บ้านที่รักและผลิตหนังสือแม่บ้านที่รักออกมา จนตอนนี้ก็ยังเก็บไว้ครบทุกเล่ม ชอบเนื้อหาที่มีสาระน่ารู้หลายอย่างทั้งอาหารและเกร็ดน่ารู้ เคยโทรศัพท์ไปคุยกับทีมงานของบริษัทอาซิโนะโมะโต๊ะ ชอบคุยเรื่องเมนูอาหาร ชอบถามว่าเมนูอาหารเล่มหน้ามีอะไรบ้าง บางครั้งก็เสนอว่า อยากให้ทีมงานเสนอเมนูอาหารแบบไหนบ้าง”(คุณกานดา สุจรรยาทวี. สัมภาษณ์. 30 พฤศจิกายน 2541)

คุณกสิณบัว ศรีชลัมภ์ กล่าวว่า “ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ปัจจุบันก็อ่านทั้งที่เป็นนิตยสาร ตำราอาหาร หนังสือที่ได้สมัครเป็นสมาชิก โดยเฉพาะนิตยสารแพรว ซึ่งมีคอลัมน์กันครัว เพราะเสนอวิธีการทำอาหารที่ทำตามได้ไม่ยาก ก็คิดว่าน่าจะมีการรวมคอลัมน์นี้ตีพิมพ์เป็นเล่มออกมาจำหน่าย เช่นเดียวกับคอลัมน์อื่นที่สำนักพิมพ์แพรวได้นำมารวมเล่ม ตอนนี้ก็ได้ข่าวว่าจะมีการรวมคอลัมน์กันครัวนี้ออกมาจำหน่ายจริงๆ ก็รู้สึกดีใจ ตั้งใจไว้แล้วว่า จะซื้อหนังสือเล่มนี้อย่างแน่นอน”(คุณกสิณบัว ศรีชลัมภ์. สัมภาษณ์. 25 ธันวาคม 2541)

โดยส่วนใหญ่ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ชื่นชอบสิ่งพิมพ์เป็นพิเศษนั้น ปรากฏความผูกพันแบบแน่นแฟ้น (Strong Tie) ที่แฟนมีต่อสื่อมวลชน ให้เห็นอย่างชัดเจนกว่าสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่เป็นสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ ที่มีลักษณะ (Weak Tie) เพราะสื่อสิ่งพิมพ์นั้นเป็นสื่อที่มีระบบตอบรับเป็นสมาชิก ดังนั้น สมาชิกของสื่อก็จะรู้สึกว่าเป็นสื่อที่ตนเป็นสมาชิกรวม เป็นสื่อที่อยู่ใกล้ตัวตลอดเวลา เพราะเมื่อใดที่ต้องการก็สามารถหยิบขึ้นมาอ่านได้ทันที ส่วนสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์นั้น แฟนของเนื้อหาประเภทนี้จะติดตามชม ติดตามฟังรายการที่ตนชอบทุกครั้งที่มีการออกอากาศ แม้จะไม่ปรากฏลักษณะการติดตามที่ชัดเจนเหมือนสื่อสิ่งพิมพ์ก็ตาม

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการติดตามสื่อมาก โดยจะพยายามติดตามฟัง ติดตามชม ติดตามอ่าน สื่อที่ตนเปิดรับทุกครั้ง ทุกตอนที่มีการนำเสนอ แฟนแต่ละคนจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้พลาดการติดตาม แต่ถ้าหากมีธุระสำคัญหรือจำเป็น หรือหากเมื่อใดที่พลาดโอกาสที่จะได้ดูรายการนั้น ก็จะคนที่อยู่บ้านบันทึกเทปรายการเหล่านั้นหรือให้คนที่ได้มีโอกาสติดตามเล่าให้ฟัง รวมทั้งการติดตามซื้อสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตนชอบแต่ไม่ได้เป็นสมาชิกรวมเก็บไว้ด้วย

คุณอำไพ วรุตตะมะ กล่าวว่า “เป็นคนที่ติดตามหนังสือที่ตนเป็นสมาชิกตลอด ต้องได้รับครบทุกเล่ม ตามเวลาที่กำหนด หากมีคราวไหนที่ได้รับช้า ก็จะรีบติดต่อไปยังฝ่ายสมาชิกของหนังสือเหล่านั้น นอกจากนี้ หากวันใดต้องออกไปข้างนอกซึ่งตรงกับที่มีรายการที่ตนชอบ ก็จะให้ลูกหลานที่บ้านบันทึกเทปไว้ให้” (คุณอำไพ วรุตตะมะ. สัมภาษณ์. 13 พฤศจิกายน 2541)

ช่วงเวลาในการนำเสนอรายการของสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์นั้น ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกเปิดรับและติดตามสื่อของแฟน ตลอดจนจนเป็นการสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นกับแฟน เพื่อให้แฟนติดตามสื่ออย่างสม่ำเสมอ รายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร การสาธิตทำอาหารจึงมักจะอยู่ในช่วงเวลาก่อนการรับประทานอาหารแต่ละมื้อ เช่น รายการเมนูลูกรัก ที่นำเสนอเวลา 7.20 น. รายการอร่อยช่อง 5 ที่นำเสนอเวลา 16.05 น. รายการครอบครัววาลิตีที่นำเสนอเวลา 11.00 น. เป็นต้น นอกจากนี้ รายการโทรทัศน์บางรายการก็มีช่วงเวลาการนำเสนอในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ดังนั้น ลักษณะรูปแบบรายการจึงมีลักษณะเป็นเกมการแข่งขัน ที่ทำให้ผู้ชมได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนานจากการติดตาม เช่น รายการกินกับเกม รายการยุทธภูมิกะทะเหล็ก ดังนั้น ลักษณะช่วงเวลาการนำเสนอรายการของรายการโทรทัศน์เหล่านี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ดึงดูดใจผู้ชมให้เข้ามาชม และเมื่อรู้สึกชื่นชอบ ติดตามรายการเหล่านี้ก็ติดตามชมอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ผู้ผลิตสื่อได้ปรับปรุงรูปแบบของสื่อโดยเปิดโอกาสให้แฟนของตนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ ดิชม หรือร่วมแสดงความคิดเห็นกับสื่อได้ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีความผูกพันกับสื่อมวลชน หากเป็นหนังสือก็ต้องรูปเล่มน่าจับ มีภาพประกอบที่สวยงาม มีคอลัมน์ที่น่าสนใจ อีกทั้ง การที่ผู้จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ยังได้เปิดคอลัมน์เพื่อเป็นพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง จึงทำให้แฟนของเนื้อหารู้สึกใกล้ชิดกับสื่อที่ตนติดตามมากขึ้น

นอกจากการปรับปรุงคุณภาพเนื้อหาแล้ว บางครั้งสื่อยังต้องจัดหาบริการเสริมเพื่อให้สมาชิกเกิดความผูกพันด้วย สามารถพบได้ในสื่อแทบทุกชนิด เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น สารยูไนเต็ด ที่เปิดหน้าหนังสือเพื่อใช้เป็นพื้นที่คอลัมน์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น การประกาศขายสินค้าของสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับวงการเบเกอร์ อาหาร หรือการเรือ่น รวมถึงการสมัครงานหรือการหางาน คู่มืออย่างมุมบริการ จากภาพประกอบที่ 9. ทั้งนี้เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อ

ประโยชน์ของสมาชิกสารยูไนเต็ดโดยเฉพาะ ทำให้ผู้รับสารซึ่งเป็นสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์จากคอลัมน์ของสื่อนี้ได้เมื่อต้องการ

มูบบริการ

"มูบบริการ" เป็นคอลัมน์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น การประกาศขายสินค้าที่เกี่ยวข้อง กับวงการเบเกอร์, อาหาร หรือ การเรียน รวมถึงการรับสมัครงานหรือการหางาน (เฉพาะวงการเบเกอร์และอาหาร) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของเพื่อนสมาชิกสารยูไนเต็ดโดยเฉพาะ

ดังนั้น หากสมาชิกท่านใดมีความประสงค์จะลงประกาศใน มูบบริการ กรุณาเขียนรายละเอียดที่เป็นความจริงลงในแบบฟอร์มข้างล่าง โดยทางสารยูไนเต็ดจะคิดค่าโฆษณา ประชาสัมพันธ์รายการสินค้า/ตำแหน่งละ 200 บาท ต่อ 1 ครั้ง โดยจัดส่งทางธนาณัติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์มายัง บริษัท ยูเอฟเอบีอินเตอร์เนต จำกัด เลขที่ 593, 593/29-39 สุขุมวิท 33/1 ถ.สุขุมวิท คลองตันเหนือ คลองเตย กทม. 10110 (ส่งจ่าย ปณ. พระโขนง เท่านั้น)

****หากเกิดการผิดพลาด ใด ในทรงโฆษณา ประชาสัมพันธ์ จะไม่อยู่ในความรับผิดชอบของ กองบรรณาธิการ****

มูบบริการ

หมายเลขสมาชิก

ชื่อ-นามสกุล

ที่อยู่

รายละเอียดที่ต้องการลงประกาศ

รายการที่ 1.

รายการที่ 2.

รายการที่ 3.

(หากข้อความที่จะลงประกาศมีมากกว่า 3 รายการ อาจเขียนแนบมาต่างหากได้แต่ต้องกรอกชื่อและที่อยู่แบบฟอร์มนี้เท่านั้น)

ข้าพเจ้าได้ส่งเงินจำนวน _____ บาท

โดยส่งเป็น ธนาณัติ ตัวแลกเงิน บาทพร้อมกันนี้

ลายเซ็นผู้ประกาศ

วันที่

เดือน

พ.ศ.

ขายด่วน

อุปกรณ์เบเกอร์ครบชุดพร้อมลายส่ง
โรงพยาบาลยันพญาไท 6 โรงพยาบาล
และมินิมาร์ท สนใจติดต่อ คุณพิสูจนี
โทร. 565-3710, 565-3400
152-346708
หรือ (01) 459-0565

ขาย อุปกรณ์เบเกอร์ใช้แล้วราคาถูก
พร้อมวัสดุอุปกรณ์สำหรับเปิดร้าน
เบเกอร์ครบทุกชิ้น สนใจติดต่อ
คุณต๋น โทร. 331-1785,
(01)443-1974,162-064264

ขาย ฎุกี ตู้อบป๊อคอร์น สภาพ 80%
ของ บางกอกโนเวล
สนใจติดต่อ คุณชมชลีย์
โทร. (01) 600-0936
ก่อนเวลา 8.00 น. โทร. (044) 621742

ขาย เตอบกกล้วยน้ำไท ขนาด 8 ถาด
ไฟบน 2 ไฟล่าง 7 สภาพ 80%
ราคา 15,000 บาท สนใจติดต่อ
คุณหมู หรือ คุณหน่ง
โทร. 503-1546

หมายเหตุ กองบรรณาธิการ **sis**
ยูไนเต็ด ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณา
ข้อความที่จะลงโฆษณาประชาสัมพันธ์
เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
คอลัมน์ "มูบบริการ" นี้เท่านั้น

ภาพประกอบที่ 9 คอลัมน์มูบบริการ จากสารยูไนเต็ด

เนื้อหาสาระของสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารตั้งแต่ยุคแรกมา ก็เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร อาจมีการเปลี่ยนแปลงมุมมอง ทักษะ ของผู้จัดทำในแต่ละยุคสมัย เช่น ในสื่อโทรทัศน์ก็มีการจัดฉาก เป็นห้องครัว เป็นการจำลองบรรยากาศ ที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนได้เห็นการทำอาหารในครัวจริงๆ และ ผู้ดำเนินรายการก็สามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้ชมจริงขึ้น นอกจากนี้ผู้ดำเนินรายการก็พยายามสร้างความ เป็นกันเองกับแฟนสื่อของตน

ม.ล.ศิริเฉลิม สวัสดิวัตน์ กล่าวตามเนื้อหาในรายการครอบครัววาลิตีเช่น ว่า

“...เราใส่เนยมากพอสมควร แล้วใส่ครีมลงไปด้วย ชอบอย่างไหนมากกว่าก็ใส่ลงไป ไม่จำเป็นดวงหรือครับท่านผู้ชม นี่ไม่ใช่วิชาเคมี ใส่หอมมากกว่าแซลลอรี่ เหม... ผมก็ใส่ครีมเสีย กระเด็นเชียว ใส่มัน พักทอง เติมน้ำต้มสุกลงไป เอน้ำต้มสุกใส่พอท่วมๆ เฉยๆ จากนั้นก็ใส่ ชุปก้อนลงไป ที่ใส่ชุปก้อนไม่ใช่เพราะอะไรหรอก แต่จะได้ไม่ต้องต้มน้ำชุปก้อนอีก... ท่านผู้ชมก็แค่เปิดฝาให้มันเดือด แล้วเปิดฝา ...เสียบ ปลั๊กไฟฟ้า เอาเครื่องปั่นมาปั่น ดักเนื้อ ใส่น้ำเย็นๆ แล้วค่อยใส่น้ำ เมื่อผสมกันดีแล้ว ท่านผู้ชมก็แค่เปิดฝาค่อยๆ ใส่น้ำ เอนนมและครีม มา ก็ถ้าอยากให้งั้นน้อยกว่านี้ ใส่น้ำก่อน...แล้วปั่น ถ้าอยากให้งั้นกว่านี้ ใส่น้ำก่อนหนึ่ง คริมชุปนี้จะไม่มัน ถ้าไม่ใส่น้ำลงไปด้วย... ผมรู้...ท่านผู้ชมจะต้องนึกอีกแล้ว ทำไมต้องมี แต่ของอ้วนๆ ทั้งนั้นเลย อ้าว! ก็ครีมชุปนี่นา...”

(จากรายการครอบครัววาลิตีเช่น ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. วันอาทิตย์ 26 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-12.00 น.)

ลักษณะการสร้างความสัมพันธ์ที่พิธีกรได้สร้างขึ้นมานี้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสาธิตการทำอาหารที่แปลกใหม่ไป จากรูปแบบเดิมที่เป็นการมุ่งสอนผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารได้รับความรู้และเกิดในทักษะในการปฏิบัติ มาเป็นการสอนทำอาหารที่ตัวผู้รับสารจะรู้สึกว่าคุณกำลังเรียนวิชาการทำอาหาร เนื่องด้วยลักษณะ การถ่ายทอดสารที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปในลักษณะการเล่าสู่กันฟัง ตัวผู้รับสารก็เกิดความเพลิดเพลิน ความบันเทิงในการติดตามสื่อเช่นกัน พร้อมๆ กับการได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำอาหาร

นอกจากนี้ สื่อมวลชนที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารก็ได้เปิดโอกาสให้แฟนของเนื้อหาได้มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้แฟนรู้สึกผูกพัน และคุ้นเคยกับสื่อที่ตนติดตาม เช่น “ช่วงเจาะลึกงานเด็ด” ในรายการอร่อยช่อง 5 ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ชมส่งเมนูอาหารของตนมาร่วมในรายการ โดยผู้ชมที่ได้รับคัดเลือกจะได้มาแสดงการสาธิตการทำอาหารในรายการ และได้รับรางวัลตอบแทนด้วย

ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ได้พยายามจัดรูปแบบรายการสาธิตการทำอาหารจากที่เคยเป็นแบบ Instrumental ที่เป็นเหมือนการสอนหลักสูตรการทำอาหาร ที่มุ่งให้ผู้รับสารได้รับทักษะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ มาเป็นการใช้ Consummatory ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ไม่ได้มุ่งหวังให้เกิดการสื่อสารที่เป็นจริงเป็นจังต่อผู้รับสาร ทำให้รูปแบบรายการดูน่าสนใจ สามารถสอดแทรกความรู้สึกเหมือนการพูดคุยกันฉันท์เพื่อน ซึ่งบางครั้ง การสื่อสารโดยวิธีนี้ ก็สามารถทำให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้แฝงรูปแบบความบันเทิงที่เกิดขึ้น

4. การสื่อสารเพื่อความพอใจ

Stephenson (1967) ได้เสนอแนวคิดอธิบายถึงความหมายของการทำงาน (work) และการเล่น (play) ไว้ในทฤษฎีการเล่นว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่สนองต่อตนเอง และมุ่งให้ได้รับความเพลิดเพลินจากการได้รับสารนั้น ในขณะที่การทำงานเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ได้แบ่งการควบคุมทางสังคม (social control) ออกจากการเลือกปฏิบัติตามกัน (convergent selectivity) ซึ่งเป็นการที่สังคมเลือกทางเลือกที่เหมือนกันจากทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ลงมือทำอาหารด้วยตนเอง เมื่อติดตามสื่อมวลชนที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารแล้ว แฟนของเนื้อหาประเภทนี้ก็สามารถนำสิ่งที่ตนได้รับจากการติดตามสื่อมวลชนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ลักษณะการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนที่แฟนติดตามนั้น จึงเป็นลักษณะของ “การทำงาน” ที่มีความเอาจริงเอาจัง เนื่องจากผู้รับสารได้เข้ามาเป็นแฟนของเนื้อหามวลชนเหล่านี้อย่างมีจุดมุ่งหมาย นอกจากการใช้สื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์ในลักษณะที่เป็นหน้าที่การทำงานดังกล่าวแล้ว ในบางครั้ง ยังพบว่า ผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหาเหล่านี้ก็เลือกที่จะใช้สื่อเพียงเพื่อความพอใจ ความเพลิดเพลินใจ

การที่แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารซึ่งเป็นผู้รับสารในกระบวนการสื่อสาร เลือกที่จะบริโภคเนื้อหาสารเพียงเพื่อความพอใจ แสดงให้เห็นลักษณะของการเล่น ซึ่งเป็นการเลือกทางเลือกหนึ่งซึ่งไม่ได้หวังให้เกิดประโยชน์จริงจัง เป็นเพราะคนเราไม่ชอบการทำงานที่น่าเบื่อหน่าย แต่ชอบการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยมุ่งหวังให้ความยุ่งยากในชีวิตผ่อนคลายลง ดังนั้น แฟน ของสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนจึงหวังเพียงที่จะได้รับความบันเทิงจากการติดตามสื่อที่ตนเองชอบ

แฟนของเนื้อหาประเภทนี้ เลือกทางเลือกเพื่อความเพลิดเพลินเหมือนกัน ทั้งนี้ นอกจากเป็นการช่วยผ่อนคลายภาระหน้าที่การทำงานที่จริงจังและน่าเบื่อหน่ายแล้ว ยังเป็นการหลีกเลี่ยงจากการควบคุมทางสังคม เนื่องจากโดยปกติแล้ว คนเรามักต้องการทำสิ่งใดๆ ด้วยความสมัครใจ มีอิสระในการตัดสินใจ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารสามารถเลือกได้ว่า เขาจะจัดการหรือใช้สื่อที่เขาติดตามได้อย่างไร และเลือกได้ว่า จะสร้างความพอใจให้ตนเองได้อย่างไร เพราะการที่เขาเลือกใช้สื่อประเภทนี้เพื่อสร้างความเพลิดเพลินใจ ความพอใจ แทนที่จะไปใช้สื่อประเภทอื่นๆ นั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า แฟนของเนื้อหาเหล่านี้มั่นใจว่าสื่อเหล่านี้ ต้องตอบสนองความต้องการของเขาได้

คุณจินตนา พึ่งพา กล่าวว่า “เป็นคนที่ชอบติดตามวิธีการทำอาหารแบบต่างๆ อย่างในหนังสือแม่บ้านที่รักก็ดีมาก และยังซื้อหนังสือเกี่ยวกับอาหารมาอ่านหลายเล่ม เพราะชอบอ่านตอนนี้ก็ยังซื้ออยู่ แต่อ่านไปแล้วก็ไม่ได้ตั้งใจมาก ชอบอ่าน ชอบดูภาพ เพราะภาพสวย ทำให้เพลินตา เคยเอาสูตรอาหารจากคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์มาลองทำ แต่ปรากฏว่ารับประทานไม่ได้ก็เลยเลิกคิดที่จะลองทำ แต่ก็ชอบดูรายการโทรทัศน์ ส่วนมากชอบดูรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิงทางช่อง 7 ที่เป็นช่วงแนะนำเมนูอาหาร แต่ก็ไม่ได้มีโอกาสทำเช่นกัน จะเป็นผู้ชมมากกว่า...อีกทั้งในชีวิตประจำวันเอง ก็ไม่ได้มีหน้าที่ในการทำอาหารในครอบครัว เวลามีนคนอื่นทำจะช่วยดีหรือชมมากกว่า สามารถแนะนำแม่บ้านได้ว่ารสชาติเป็นอย่างไร แรกเริ่มที่ติดตามเรื่องการทำอาหารเพราะต้องการหัดทำ แต่เมื่อไม่ได้มีหน้าที่ต้องทำอาหาร ก็ไม่ได้ทดลองปฏิบัติตามสูตรที่ได้มาเลยตอนนี้ ก็แล้วแต่ว่าแม่ครัวจะทำอะไร หรือใครอยากรับประทานอะไรก็จะบอกแม่ครัว” (คุณจินตนา พึ่งพา. สัมภาษณ์. 23 พฤศจิกายน 2541)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีอิสระในการติดตามสื่อที่ตนเองชอบ แม้แฟนคนหนึ่งอาจเริ่มเข้ามาเป็นแฟนโดยการสมัครเป็นสมาชิกของสื่อสิ่งพิมพ์อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน บางครั้งก็

ซื้อหนังสืออื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมาอ่านด้วย เนื่องด้วยความชื่นชอบและอยากรู้วิธีการทำอาหาร นอกจากการอ่านหนังสือเหล่านี้จะทำให้แฟนของเนื้อหาวิธีการทำอาหารแล้ว ยังได้รับความเพลิดเพลินจากการได้เห็นภาพอาหาร เนื่องจากภาพอาหารที่สื่อนำเสนอ นั้นดูสวยงามและชวนให้รับประทาน และยังทำให้เพลิดเพลิน เกิดความสุขที่ได้เห็น และทำให้อยากรับประทานอาหารชนิดนั้นๆ ด้วยแม้ในบางครั้งเมื่อซื้อแล้ว ความรู้สึกที่เคยอยากทดลองทำได้ค่อยๆ หายไป กลายเป็นว่าพอใจเพียงแค่นี้ได้ซื้อเอาไว้เป็นของคน มีเก็บไว้ใกล้ตัวก็ตาม

ลักษณะการเล่นนั้นเป็นกิจกรรมที่ค่อยๆ ซึมซับตัวแฟนของเนื้อหาซึ่งเป็นผู้เล่น โดยที่แฟนของเนื้อหาเหล่านี้ไม่รู้ตัวว่าเป็นผู้เล่น เนื่องจากได้รับความสนุกสนานจากการเล่นในระดับที่เหมาะสม อีกทั้ง การเล่นนั้นเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ดังนั้น การเล่นจึงสัมพันธ์กับความพอใจจากแนวคิดของ Freud ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การเล่นสัมพันธ์กับหลักการยอมรับความจริงและหลักแห่งความพอใจ เมื่อแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้มีความพอใจจากการได้รับสารที่ตนต้องการ ความพอใจก็จะส่งผลให้เกิดกิจกรรมการเล่นและการทำงานขึ้นได้

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารหลายคน พบว่าตนเองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำอาหารหรือทำอาหารไม่เก่ง ดังนั้นจึงพยายามแสวงหาความรู้จากแหล่งอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคลที่พวกเขาสามารถเข้าถึงได้ ผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารหลายคนที่ค้นพบว่าตนเองชอบเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร อยากรู้จักเมนูอาหาร อยากทราบสูตรของอาหารและวิธีการทำ อยากทราบเคล็ดลับต่างๆ นั้น ต่างก็อยากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำอาหารและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น จึงพยายามที่จะไขว่คว้าหาวิธีที่จะทำให้ตนเองมีความสามารถ ดังนั้นจึงพยายามแสวงหาจากสื่อเพื่อเป็นสิ่งที่ทดแทนที่ก่อให้เกิดความสุขได้ แต่เมื่อได้รับสารที่ตนต้องการแล้ว ก็กลายเป็นว่าเกิดความพอใจแค่การได้รับสิ่งที่ตนต้องการ เกิดความภาคภูมิใจที่ได้รู้จักชื่ออาหาร สูตรอาหาร วิธีการทำ และเคล็ดลับต่างๆ ที่สื่อเสนอแนะ

คุณวนิดา พูนพัฒนปรีชา กล่าวว่า “ สนใจเรื่องการทำอาหารมานานแล้ว และเคยฝึกหัดมาจากคุณแม่บ้าง ต่อมาเมื่อได้รู้จักหนังสือแม่บ้านที่รักจึงได้สมัครเป็นสมาชิกเพราะสนใจเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อแนะนำ เห็นว่าอาหารบางอย่างน่าจะนำไปทดลองทำ แต่ก็ไม่ได้มีหน้าที่ในการทำอาหาร

เพราะมีคุณแม่และพี่สาวทำให้ตลอด จึงไม่ได้มีโอกาสนำความรู้ต่างๆ มาใช้ในการทำอาหารรับประทาน” (คุณวนิดา พูนพัฒนปรีชา. สัมภาษณ์. 22 ธันวาคม 2541)

พฤติกรรมการเล่นที่เป็นผลมาจากกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อประเภทนี้ เกิดมาจากโอกาสที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างจริงจัง ผู้รับสารบางคนสนใจและติดตามสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ อย่างสม่ำเสมอจนเรียกได้ว่าเป็นแฟนของเนื้อหาอย่างแท้จริง แต่ในชีวิตจริงของแฟนเหล่านี้อาจไม่ได้มีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการทำอาหารที่จะได้มีโอกาสการนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ ดังนั้น พฤติกรรมการติดตามสื่อจึงเกิดขึ้นมาจากความพอใจ ความเพลิดเพลินใจในการได้ติดตามสิ่งที่ตนชื่นชอบ และเกิดมาจากการที่คิดว่าไม่มีความรู้หรือความสามารถที่คิดว่าเพียงพอ และมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นคนมีฝีมือในการทำอาหาร

ในบางครั้งพฤติกรรมที่เป็นการเล่นของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ก็เกิดมาจากตัวสื่อได้เช่นกัน เนื่องมาจากสื่อต้องการแนะนำให้ผู้รับสารได้รู้จักรายการที่แปลกใหม่ ดังนั้นแฟนของสื่อหลายคนจึงกล่าวว่าบางครั้งเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่สื่อเสนอนั้น ยากเกินกว่าที่จะนำมาทดลองทำได้หรือไม่เหมาะกับผู้รับประทานที่บ้าน ดังนั้น แฟนเหล่านี้จึงไม่ได้นำสูตรอาหารไปทดลองทำรับประทาน แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดพฤติกรรมเลิกติดตามสื่อแต่อย่างใด เพราะการได้รู้จักเมนูอาหาร วิธีการทำอาหารที่เห็นว่ายากนั้น ก็ทำให้แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเกิดความพอใจ ภาคภูมิใจที่ได้รู้จัก ในขณะที่ยังมีคนอื่นอีกมากมายที่ยังไม่รู้จักเมนูอาหารเหล่านี้

คุณบุณชริกา ไตรโกมุท กล่าวว่า “สนใจติดตามสื่อประเภทนี้เพราะต้องการนำมาเป็นตำราในการทำอาหาร เนื่องจากทำอาหารไม่เก่ง แต่บางครั้งก็รู้สึกว่ามีเมนูอาหารบางอย่างมีวิธีการทำที่ยาก ไม่สามารถนำไปทดลองทำได้ จึงได้แต่อ่านเมนูอาหารที่สนใจและยังคงติดตามอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพียงแต่ไม่ได้นำไปทำเท่านั้น” (คุณบุณชริกา ไตรโกมุท . สัมภาษณ์. 14 พฤศจิกายน 2541)

แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีลักษณะสัมพันธ์กับการปฏิบัติ ที่เกิดมาจากการเลือกของแฟนของเนื้อหา (convergent selectivity) ไม่ได้เกิดมาจากการควบคุมของสื่อหรือกฎเกณฑ์ที่สังคม (social control) กำหนดไว้ ซึ่งลักษณะเช่นนี้สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นพวกที่ชอบทำสิ่งที่ฝ่าฝืนสังคม หรือไม่ได้ปฏิบัติตามกิจของสังคม ที่เห็นได้ชัดก็คือ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้ไม่ได้ทำตามสิ่งที่สื่อพยายามเสนอให้ หรือความมุ่งหมายของคนที่คาดหวังไว้ในการคิด

ตามสื่อ ดังนั้นแฟน ของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารจึงได้รับประโยชน์แค่ในระดับความพอใจและการ หลีกหนีจากสิ่งที่ทำให้คนคุณน้อยความรู้ความสามารถ

เมื่อแฟนของเนื้อหาประเภทนี้ได้พยายามแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาหารจากสื่อต่างๆ แล้ว แต่ไม่ได้นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นแค่กิจกรรมการเล่นเท่านั้น เราก็จะเห็นได้ว่าแฟนของเนื้อหาเหล่านี้ก็ยังคงเป็นผู้รับสารที่ไม่ได้มีฝีมือ ไม่มีทักษะ ความสามารถในการทำอาหารเพิ่มเติม ในการทำอาหารแต่อย่างใด ดังนั้น ความตั้งใจที่จะเป็นผู้รอบรู้และมีความสามารถในการทำอาหารก็จะเป็ความเพ้อฝันของแฟนเหล่านี้ต่อไป ถึงแม้แฟนของเนื้อหาจะไม่ชื่นชอบสิ่งที่ตนเป็นอยู่ก็ตาม

Szasz ได้เสนอแนวคิดว่ กิจกรรมการเล่นคือการเล่นเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในจิตวิเคราะห์ เหมือนกับความหิวที่ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ดังนั้นเมื่อนำมาศึกษาลักษณะแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารจะพบว่า แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีความชื่นชอบและหลงใหลในเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร จนนำไปสู่การแสวงหาสารที่ตนต้องการ และจะมีความต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ เหมือนอาการหิว ที่ต้องการได้รับสารจนกว่าจะรู้สึกเพียงพอ จะเห็นได้ชัดจากพฤติกรรมการเล่นและการติดตามสื่อของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารประเภทนี้ ที่แต่ละคนเลือกเปิดรับและติดตามได้จากหลายช่องทางเพียงเพื่อสนองตอบความต้องการของตน

พฤติกรรมในการเล่นและติดตามสื่อของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารแต่ละคน นั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารบางคนอาจไม่รู้ตัวว่าพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่นั้น เป็นลักษณะพฤติกรรมของคนทีคิดใจสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร และมีอาการหิวเนื้อหาเหล่านั้นเพิ่มขึ้นจนกลายมาเป็นแฟนของเนื้อหาประเภทนี้โดยไม่รู้ตัว และจะติดตามจากสื่อมวลชนหลายๆสื่อเพื่อให้ได้รับเนื้อหาที่ตนต้องการ ดังนั้นลักษณะความพอใจที่เกิดขึ้นกับแฟนของเนื้อหาจึงเกี่ยวข้องกับความต้องการ เหมือนกับความหิวที่ต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ

คุณละเอียด আহมัด กล่าวว่า “สนใจเรื่องการทำอาหารมาตั้งแต่เด็กๆ เพราะคนที่บ้านมีฝีมือในการทำอาหารและขนม จึงอาศัยเรียนรู้จากคุณแม่ จากญาติๆ จากการทำคุยกับคนรู้จัก ตอนนี้ก็สมัครเป็นสมาชิกของหนังสือแม่บ้านที่รัก สารยูไนเต็ด ฟู้ดนิวส์ และซื่อนิตยสารแม่บ้าน ทันสมัย นอกจากนี้ก็ซื้อตำราอาหารต่างๆ ที่มีขายมาอ่าน เช่น ตำราขนม นานาชาติ แม่บ้านรวม

เล่มสารพัดอาหาร อาหาร มังสวิรัต ตอนนี้ก็ติดตามรายการโทรทัศน์ เช่นรายการเมนูลูกรัก รายการกินกับเกม รายการอรร่อยช่อง 5 รายการสบายสไตล์มยุรา และรายการเคาะกระทะ เพราะนำเสนอเมนูอาหารที่ไม่ยากเกินไป บางโอกาสก็จะไปชมนิทรรศการและเทศกาลเกี่ยวกับขนมและอาหารเป็นประจำ โดยเฉพาะเทศกาลอาหารไทย" (คุณละเอียด আহมัด. สัมภาษณ์. 16 พฤศจิกายน 2541)

ลักษณะพฤติกรรมการเปิดรับและติดตามสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารของแฟนนั้นแสดงให้เห็นถึงความต้องการ และอาการหิวในเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารจากสื่อได้อย่างชัดเจน ซึ่งพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมที่สามารถเกิดขึ้นกับแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารโดยที่เขาไม่รู้ตัว แต่เขาจะรู้เพียงว่ารู้สึกพอใจเมื่อได้รับเนื้อหาประเภทนี้จากสื่อต่างๆ ที่เลือกติดตาม

นอกจากนี้ ความพอใจที่เกิดขึ้นกับแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ยังเกิดจากการเชื่อมโยงความหมายด้วยความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นได้ด้วย เมื่อแฟนของเนื้อหาแต่ละคนรู้ว่าตนเองชอบสิ่งใดก็จะแสดงออกมาเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ต้องการ ลักษณะนี้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแฟนกับสิ่งภายนอก เพื่อค้นหาความพอใจ และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่มีความสุข ดังนั้น แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารรู้ว่าตนเองชอบเรื่องราวเกี่ยวกับอาหาร ก็จะแสดงออกมาเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ต้องการ โดยแสดงให้เห็นเป็นพฤติกรรมในการเปิดรับและติดตามสื่อ แต่ในการใช้สื่อกลับพบว่า แฟนของเนื้อหาที่มีความมุ่งหมายในการค้นหาความพอใจจากการติดตามสื่อ เพื่อหวังที่จะเพิ่มความรู้ความสามารถในเรื่องอาหาร แต่ในท้ายที่สุดกลับพอใจเพียงแค่ได้ติดตามสื่อ เพื่อให้ได้รับเนื้อหาที่ต้องการ โดยเฉพาะเวลาที่ต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมากๆ ก็พยายามไขว่คว้าแสวงหาเนื้อหาเหล่านี้จากสื่อ ทั่วๆ ที่ไม่ได้คิดที่จะนำไปใช้จริงจึงเพียงแต่จะเกิดความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ติดตามอ่าน ติดตามดู หรือติดตามฟัง

คุณกสิณบัว ศรีชลัมภ์ ได้กล่าวว่า "สนใจเรื่องเกี่ยวกับอาหารมานานแล้ว ตอนเด็กเคยหัดทำอาหารกับคุณแม่และจะคอยติดตามเนื้อหาของสื่อมวลชน โดยเฉพาะการอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ การติดตามสื่อวิทยุ เพราะเป็นคนชอบรับประทานอาหารมาก แต่จะวันจะรับประทานอาหารหลายมื้อ จึงอยากเป็นคนทำอาหารเก่ง ดังนั้น จึงพยายามศึกษาหาวิธีที่จะทำให้ตัวเองมีความสามารถมากขึ้นโดยดูจากรายการโทรทัศน์และอ่านจากหนังสือต่างๆ แต่เมื่อถึงเวลาจริงๆ กลับไม่มีเวลามาทำอาหารเหล่านั้นเลย อีกทั้งการซื้อมารับประทานทำให้เป็นการประหยัดเวลา และสามารถเลือก

ได้เองว่าอยากรับประทานอะไร ทำให้สะดวกกว่ากันมาก” (คุณกสิณบัว ศรีชลัมภ์. สัมภาษณ์. 25 ธันวาคม 2541)

นอกจากนี้ เมื่อแฟนของเนื้อหาเหล่านี้รู้สึกชื่นชอบสิ่งใด ก็เกิดทัศนคติที่จะเป็นเจ้าของสิ่งนั้น แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารส่วนใหญ่ จึงมีทัศนคติต่อสื่อที่ตนติดตาม โดยการต้องการเป็นเจ้าของสื่อ นั้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้ จะทำให้เขาารู้สึกพอใจและมีความสุขจากการกระทำสิ่งนั้น โดยที่ แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ ต้องการเป็นเจ้าของสื่อ ดังนั้น พวกเขาจึงสมัครเป็นสมาชิกหรือซื้อสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตนชอบ เพื่อสร้างความความรู้สึกว่าตนได้เป็นเจ้าของสิ่งนั้น และเกิดความรู้สึกหวงสิ่งที่เป็นเจ้าของอยู่ ดังนั้น จึงเกิดเป็นพฤติกรรมการสะสมและมีการดูแลเก็บรักษาเป็นอย่างดี เช่นเดียวกับแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ติดตามสื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจและต้องการเป็นเจ้าของก็จะบันทึกเทปรายการที่ตนชอบเก็บไว้และพยายามสะสมให้มีครบทุกครั้งที่มีรายการนั้น

คุณอำไพ วรุตตะมะ กล่าวว่า “เป็นสมาชิกของหนังสือแม่บ้านที่รัก สารยูไนเต็ด นิตยสารแม่บ้านทันสมัย นิตยสารครัว มาตั้งแต่เล่มแรก และก็ซื้อนิตยสารกุลสตรี นิตยสารประดิษฐ์ประดอย มาอ่านด้วย จนถึงตอนนี้ก็มีเป็นจำนวนมากและยังคงเก็บรักษาเป็นอย่างดีมีครบทุกเล่ม เมื่ออยากอ่านเล่มไหนก็สามารถหยิบมาได้ที่ทันที หนังสือเหล่านี้มีคุณค่าและมีประโยชน์มาก จึงตั้งใจที่จะเก็บไว้เผื่อจะมีใครต้องการอ่านต่อไป” (คุณอำไพ วรุตตะมะ. สัมภาษณ์. 13 พฤศจิกายน 2541)

ส่วนคุณสุกสิทธิ์ เกิดปราโมทย์ก็กล่าวว่า “เป็นสมาชิกของหนังสือหลายอย่าง เช่น หนังสือแม่บ้านที่รัก สารยูไนเต็ด ฟู้ดนิวส์ ก็จะเก็บไว้ครบทุกเล่ม นอกจากนี้ก็ชอบดูรายการที่เกี่ยวกับอาหารทางโทรทัศน์ หากชอบรายการใดมากก็จะบันทึกเทปเก็บไว้ดู” (คุณสุกสิทธิ์ เกิดปราโมทย์. สัมภาษณ์. 8 ธันวาคม 2541)

พฤติกรรมของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเหล่านี้ นอกจากทำให้เกิดความรู้สึกพอใจและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแล้ว ก็ยังทำให้แฟนเข้าไปผูกพันและกลายเป็นจงรักภักดีต่อสื่อมากยิ่งขึ้น

ความรู้สึกเป็นเจ้าของสื่อ นั้น เป็นความรู้สึกที่แฟนของเนื้อหาสร้างขึ้นมา แม้ในความเป็นจริง สื่อไม่ได้เป็นของแฟนโดยแท้จริง แต่การที่แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารมีสื่อเหล่านี้อยู่ในครอบครอง ก็ยังทำให้เกิดความพอใจจนยึดมั่นในความคิดที่จะเป็นเจ้าของ และจะมีความพยายามที่จะหาสิ่งเหล่านั้นให้มากที่สุด เป็นของตนเองให้มากที่สุด เช่นเดียวกับคนที่ได้เป็นสมาชิกของสื่อสิ่งพิมพ์ใดที่ชื่นชอบตั้งแต่เล่มแรก หรือได้เป็นเจ้าของเทปบันทึกการขายครั้งแรกตั้งแต่ออกอากาศครั้งแรก ก็จะเกิดความ สุข ความพอใจ และมีความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเองด้วย

สื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้เป็นสื่อที่มุ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิง แต่เมื่อผู้รับสารที่เป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารต้องการได้รับเพียงความบันเทิงหรือการเล่น นั่นก็หมายความว่า แฟนของเนื้อหาเกิดความพอใจจากการสื่อสารเพื่อความพอใจมากกว่าต้องการได้รับสารซึ่งเป็นการงาน ที่เราถือว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากการควบคุมของสังคมที่ถือว่าทำให้เกิดความไม่พอใจในการสื่อสารเมื่อแฟน ของสื่อต้องการได้รับความบันเทิงที่ก่อให้เกิดความพอใจในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะเป็วิธีหนึ่งที่จะลดความตึงเครียดได้ แต่การเล่นหรือความบันเทิงจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้เลย เพราะคนเราไม่ได้จริงจังกับสิ่งที่สื่อเสนอให้ จึงไม่ได้คิดไปถึงขั้นที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

เมื่อแฟนของเนื้อหาต้องการการสื่อสารเพื่อความพอใจความเพลิดเพลิน มากกว่าข่าวสารที่แท้จริง อีกทั้งแฟนของเนื้อหาขังเปิดรับเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้จากสื่อมวลชนหลายช่องทาง เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ดังนั้น เมื่อผู้รับสารต้องการการสื่อสารเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่าการสื่อสารที่เคร่งเครียด การสื่อสารที่เกิดขึ้นกับแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนี้ จึงต้องโน้มเอียงไปในทางที่เป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนานมากกว่าการสื่อสารอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหารายการเกี่ยวกับอาหาร การสาธิตทำอาหาร ได้ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการนำเสนอเป็นรูปแบบเกมโชว์ หรือเป็นส่วนหนึ่งในรายการวาไรตี้โชว์ เช่น รายการกินกับเกม รายการบุททภูมิกะทะเหล็ก รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง เป็นต้น

ดังนั้น ผลจากกระบวนการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องอาหารที่แฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารได้รับ จึงเป็นกระบวนการการสื่อสารเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่า เพราะผู้รับสารซึ่งเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารนั้น ไม่ได้มุ่งหวังสิ่งใดจากสื่อนอกจากไปหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งตรงกับการเล่นที่ว่าคนเราต้องการการสื่อสารเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่าข่าวสารที่แท้จริง

สรุปผลจากการเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารของผู้รับสาร

1. ความนิยม ชื่นชอบ หลงใหลในเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทำให้ผู้รับสารกลายเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร ทำให้รู้จักตนเองว่าชื่นชอบเนื้อหาประเภทใด และทราบความต้องการของตนเอง

2. การเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทำให้ผู้รับสารมีอำนาจในการตัดสินใจบริโภคมีอิสระ และความกระตือรือร้นมากกว่าการเป็นเพียงผู้รับสารเพียงฝ่ายเดียว และการเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทำให้ผู้รับสารมีความกระตือรือร้นในการวิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรมของสื่อ

3. การเป็นแฟนของเนื้อหาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารและคอยติดตามสื่ออย่างสม่ำเสมอ นั้น ทำให้แฟนถูกโน้มน้าวใจให้เปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคแบบเดิม โดยการเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่สื่อได้เสนอแนะ

4. ความต้องการได้รับแต่ความเพลิดเพลิน ความพอใจจากการสื่อสาร มากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังของแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทำให้ผู้รับสารบางคนไม่ได้เกิดทักษะ ความรู้ในการทำอาหาร

5. การเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารส่วนใหญ่ทำให้แฟนของเนื้อหามีความคุ้นเคยสนิทสนมกับสื่อมวลชนที่ตนติดตาม ทำให้เกิดศรัทธาในกระบวนการถ่ายทอดสารสนเทศ

6. การเป็นแฟนของเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทำให้ผู้รับสารมีโอกาสได้เข้าร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องอาหารที่ตนชื่นชอบ